

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-I. junja 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Nova irska ustava

Dne 29. decembra 1937 so člani irske vlade po slovesni zahvalni službi božji in ob grmenju 21 topovskih strelcov položili v roke predsednika vrhovnega sodišča Irske sledečo prisego na novo irsko ustavo:

»V imenu Svete Trojice, iz katere izvira vsa oblast in ki bi ji morala biti podrejena vsa dela ljudi in državnih občeštev, mi vsi, ki predstavljamo irski narod, sprejemamo, odobrujemo in potrjujemo sedanjo ustavo, tako da bi mogle biti zavarovane i dostojanstvo i svoboda človeške osebe, uresničen pravi socialni red, obnovljena edinost naše domovine ter utrjeno soglasje z drugimi narodi. Pri tem pa ponižno priznavamo vse svoje dolžnosti do našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki je bil opora našim očetom v hudih, stoletja trajajočih borbah, s hvaležnostjo se spominjamo njihovih junaških in nepretrganih borb za upravičeno neodvisnost našega naroda in obljubljam, da bomo skušali delati za obči blagor z modro preudarnostjo, pravičnostjo in ljubeznijo.«

S temi vzvišenimi besedami, vrednimi tisoče let starega irskega naroda in njegove nad vse slavne zgodovine, je bila zaključena srida in tvegana borba irskega naroda za dosego svojih idealov in v njegovi zgodovini se je začelo novo, svetlo poglavje, ko bo pokazal, da je svoboda, ki so si jo irski rodovi priborili, tudi vreden.

Nova irska ustava, ki je stopila takoj v veljavo, spreminja dosedanje »Svobodno državo Irsko«, kot jo imenuje Westminsteri statut iz leta 1922, v »državo Eire, ki je neodvisna, samostojna in demokratična. Njeno območje se raztega na vso Irsko in na vsa irska otočja, čeprav zaenkrat in začasno ne bo mogla izvajati svoje nadoblasti nad šesterimi grofijami na severnem delu irskega otoka, ki spadajo pod oblast Velike Britanije pod imenom »ulstrske države«. V novi ustavi ni niti najmanjšega namiga na angleškega vladarja, ki za novo Irsko obstoja samo v toliko, v kolikor vodi tudi zunanjo politiko irske države skupno z zunanjo politiko vseh dežel angleškega imperija. Nova ustava določa, da bo v bodoče vrhovni poglavar irske države njen predsednik, ki dobi irski narodni naslov »Uachtaran«. Izvolilo ga bo irsko ljudstvo neposredno v splošnih in tajnih volitvah. Uachtaranu ob strani bo stal Državni svet s svetovalnimi pravicami, ki ga sestavljajo predsednik vlade in predsedniki najvišjih državnih ustanov. Predsednik irske vlade dobi kratki naslov »Taoiseach«, kar pomeni: vodja, in ima poleg namestnika še celo vrsto sotrudnikov, ki odgovarjajo ministrskim položajem. Irska državna zastava je zeleno-belozelena oranžna rumena trobojnica. Irščina je državni jezik, angleščina dobi pravice drugega državnega jezika. Zakonodajno delo bosta opravljala parlament (Dail Eireann) in senat (Seanad Eireann), katerega člani bodo delno imenovani od predsednika, delno od parlamenta, delno pa od vseučilišča in Trinit Colegija v Dublinu.

Zelo poučne so idejne osnove nove irske ustave. Z njimi je irski narod dokazal, da je neodvisna Irska zares zaključek smotrenega, stoletja trajajočega truda, da si narod pribori nazaj svobodo, a v okviru davnih krščanskih tradicij. Medtem ko je zgodovina drugih narodov sledila čestokrat nevarne krivulje in so stare svetlinje zatemnele sredi novih blodenj, je črta irske zgodovine ravna tako, da je danes dosežen cilj v tisti čistosti, kot so ga imeli pred očmi davnih, za svobodo Irske umirajočih rodovi očetov.

Nova irska ustava se namreč ne zadovoljuje s tem, da nudi novo tehnično zgradbo za državno udejstvovanje naroda, ampak daje državnemu življenju tudi osnovne načelne smeri. Tako na slovesen način poudarja nedotakljivost naravnih zakonov kakor tudi dostojanstvo človeške osebnosti. Ali se ta določba ne odraža z velokito silo od marsikaterih drugih ustav, ki so skušale urediti življenje države s tem, da so zanikale prav naravne pravice in razvednotile človeško osebnost? V brk tem razkrajajočim sodobnim strujam irska ustava osnove krščanske organizirane države s poudarkom obnavlja in jih proglašuje za temeljne pogonske sile narodovega življenja v državnih skupnostih. Irska ustava gre še dalje in s presenetljivo jasnostjo postavlja družino v osrčje vsega občestvenega življenja. Družina je temelj države, proglašja ustava, a tudi temu načelu primerno uvaja določbe, ki naj družino in družinsko življenje obvarujejo čisto in krepostno. Zakonska vez dobiva zopet svoj svetl značaj in zakonsko življenje svoj večnostni smoter. Irska družina bo v bodoče strogo zavarovana pred epidemijo razporok, vzgoja otrok pa pred vsakim poskusom napačne vzgoje. Irski otrok mora biti vzgojen v veri svojih očetov in postave irske države ga morajo čuvati kot največjo svetinjo narodnega zaklada. Irska ustava širokogrudno jamči slehernemu državljanu popolno svobodo, da živi vsak po svojih verskih načelih, ki si jih sme vsak tudi svobodno izbirati. Toda v svitu stoletne zgodovine se je irski narod naučil spoštovati in ljubiti katoliško cerkev, ki mu je v borbi za narodno svobodo edina ostala ob strani, v čisto posebni meri. Temu čustvu daje polno priznanje tudi ustava sama, ko v posebnem

Važna pridobitev naše socialne zakonodaje

Zavarovanje proti brezposelnosti

»Službene novine« od 1. januarja priobčujajo obširno uredbo o zavarovanju delavcev proti brezposelnosti. Je to novela uredbe, o kateri smo že svoj čas poročali. Sedanja novela, ki pomenja resnično lepo novoletno darilo našemu delavstvu, pomenja v naši socialni zakonodaji ogromen korak naprej. Z novo uredbo, ki stopa v veljavo takoj po objavi v »Službenih novinah«, to je s 1. januarjem 1938, je bilo zadoščeno stari večletni zahtevi delavstva, ki je ves čas, odkar obstoja naša država, vztrajno zahtevalo zavarovanje proti brezposelnosti. Neke vrste zavarovanje brezposelnosti je imelo delavstvo že dosedaj. Toda to so bile le malenkostne podpore, ki so jih delile borze dela. Le brezposelni delavec, ki je izpolnil težke pogoje, je v redkem primeru dobil po 10 din podporo na dan, toda le za 42 dni. Nova uredba znatno razširja te podpore, tako glede višine, glede časa prejetanja in tudi razširja krog upravičencev. Res je, da bo organizacija podeljevanja teh podpor težka in bo zahtevala bremena tudi od zaposlenega delavstva, vendar pa stopa delavstvo s to uredbo v vrste tistih stanov, ki so zaščiteni tudi v časih najhujše krize in brezposelnosti.

Uredba obširno navaja razne vrste podpor in pomoči, ki jih bo delavstvo moralo biti v bodoče deležno. K podpiranju brezposelnosti bodo seveda pritegnjene po novi uredbi samoupravne oblasti, borze dela in slične ustanove, bodisi s svojimi izkušnjami, bodisi s svojimi sredstvi.

Vrste podpor

Nova uredba določa naslednje podpore brezposelnim: redne, podaljšane, potne in izredne podpore v gotovini ali v naravi. Redne podpore prejemajo delavci v primeru brezposelnosti, podaljšane podpore v primeru splošne brezposelnosti in pa delavci, ki so se izčrpali ter si pridobili pravico do rednih podpor. Potne podpore pa bodo dobivali delavci, ki bodo iskali zaposlitev izven svojih domačih pokrajin. Izredne podpore bodo prejemali delavci v primerih skrajne bede.

Pravice do rednih podpor bo imel vsak brezposelni delavec, ki bo izpolnil predpise uredbe. Podpora bo osebno za delavca in za družino. Pravico do podpore bodo imeli družinski člani, kakor pastorki in drugi, ki jih vzdržuje nezaposleni delavec. Ljudje, ki so vdani pijanosti ali slični strasti, ne bodo dobivali podpor, temveč njihove žene ali družinski člani.

Pogoji

Splošni pogoji, ki upravičujejo prejetje brezposelnih podpor, so: brezposelni delavec mora biti sposoben za delo in pripravljen, da delo sprejme ter da je brez svoje krivde ostal brez dela, mora biti najmanj 14 let star. Za delo pa je sposoben oni delavec, ki more zaslužiti vsaj eno tretjino onega zaslužka, kar more zaslužiti umsko in telesno zdrav delavec iste vrste in slične izobrazbe v istem kraju. Za delo voljan delavec pa je oni delavec, za katerega ni razloga za sum, da ne bi hotel delati, če se mu ponudi možnost zaposlitve po njegovi sposobnosti.

Tuži državljani naše narodnosti so izenačeni z našimi državljani glede prejetanja podpor. Posebne določbe odražajo tudi pravice ostalih tujih državljanov v primeru brezposelnosti. — Pravice do podpore pa nimajo oni delavci, ki so odpuščeni po svoji krivdi, ali ki so prostovoljno

brez vzroka zapustil delo, ali ki so odklonili delo.

Uredba določa natančno pogoje, kdaj je delavec upravičen zapustiti službo, kdaj more nastati primer, da je delavec odpuščen, pa ima še vedno pravico do podpore v primeru brezposelnosti. Delavec, ki ima druge dohodke za vzdrževanje sebe in svoje družine, dobi pravico do podpore šele tedaj, ko mu prenehajo ti dohodki. Enako velja tudi pravilo, da preneha podpora za družinske člane, ki imajo ali dobe nove dohodke.

Mladolletni delavci pod 18. leti morejo dobiti podporo, če dokažejo, da nimajo družine, ki bi jih podprla. Ministrstvo za socialno politiko pa more te ljudi prisiliti, da se dalje strokovno izobražujejo. Za mladoletne in za ženske se morejo predpisati posebni načini podpor, namreč, da se dajanje v gotovini zamenjajo z dajatvami v naravi. Te vrste podpore morejo prevzeti od države tudi razne samoupravne delavske, delodajalske in zasebne dobrotelne ustanove.

V primeru, ko se izvršujejo javna dela, je delavec dolžan sprejeti delo, ki je po mnenju šefa krajevne borze dela primerno za njegove zmožnosti.

Pravico do redne podpore dobi delavec 7 dni po tem, ko je prijavil svojo brezposelnost, se-

zonski delavec pa 14 dni po prijavi brezposelnosti, če si je v obračunskem letu pridobil potrebno članstvo v delavskem zavarovanju v primeru bolezni. Obračunsko leto se računa na 24 mesecev in 7 dni. Članstvo potrjuje krajevno zastopstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Redne podpore se izplačujejo tedensko ali 14 dnevno nazaj, toda samo za polne tedne brezposelnosti.

Višina podpor

Velikost rednih podpor je odvisna od mejnega razreda in od številnosti družine. Ta podpora ne more biti večja od 150 din tedensko. Za družino je potreben najmanj 1 neprekrbljen otrok. Tedenska podpora bo znašala na vsak teden brezposelnosti: v mejnem razredu III. do VII. brez družinske doklade 60, z družinsko doklado 70 din. V mejnem razredu IX.—XI. 90, z družinsko doklado 110 din, v XII. razredu 120, z družinsko doklado 150 din. Minister za socialno politiko pa more spremeniti razpored mejnih razredov in vseh podpor v slučaju, če se spremenijo razporeditve mejnih razredov v delavskem zavarovanju.

Ta uredba pomenja za naše delavstvo veliko pridobitev, saj daje delavstvu večjo sigurnost obstoja in krepí njegovo hrbenico.

Končni nameni japonske politike:

Popolna osvoboditev rumenih plemen

Tokio, 3. jan. AA. Politični časopis »Kaizoc« prinaša intervju japonskega notranjega ministra admirala Suečuge. V intervjuju je admiral orisal japonsko stališče do vprašanj Daljnega vzhoda. Znano je, da velja admiral Suečuga za glavno osebnost v sedanjih japonski vladi.

Na vprašanje, ali tudi upravljavi vojaški krogi zahtevajo zasedbo severne Kitajske, je admiral odgovoril:

Severni Kitajski je potrebna posebna vlada. Kmalu boste mogli ugotoviti, da ta vlada dejansko vlada. Ta vlada se bo razlikovala od mandžurske vlade. Upoštevala bo kitajske šege in navade in skrbela za narodno blaginjo. Samo po sebi je razumljivo, da bo ta vlada zavzela stališče proti komunizmu. Podobna vladavina se bo v nekaj dneh hitro uvedla tudi v drugih krajih Severne Kitajske. Obe vladi v Pejpingu in Nankingu se bosta potem združili in sestavili vlado za vso Kitajsko. Predsednik britanske vlade je izjavil, da hočemo vsiliti Kitajski vladavino po našem pojmovanju. To je rekel zato, ker ne pozna naših namenov. Naši nameni so obnova trajnega miru na Daljnem vzhodu, kakor nam je zapovedal mikado. Trgovinske koristi zahodnih narodov se lahko širijo pod soncem japonskega poslanstva.

Nato je admiral poudaril potrebo, da Kitajska, Mandžukuo in Japonska ustanove politični in gospodarski blok.

Govoril o posledicah morebitne odstranitve belih narodov iz Azije je pa izjavil:

Pravkar doživljamo dogodke, ki bodo imeli neizmeren odmev v svetovni zgodovini. Ničee ne more napovedati, v katerem razdobju se bodo odigrali dogodki. Prepričan sem, da bo rumeno plemo odigralo srečno vlogo, ki ji jo je dodelilo nebo in da bo konec nadvlade belih narodov zares uvelodel dolo pravice in človečanstva, o kateri Evropi in Američani ne prestopajo govore. Ne bojim se podčrtati točke, in če je treba, jo bom podčrtal pred vsem svetom: Jarem belih narodov nad rumenimi narodi je treba zlomiti. Res je, da bi pospešena osvoboditev ustvarila splošen spopad, toda sami sebi priznavamo, da obstoji ne glede na namene, ki jih hočemo izvesti, samo en rezultat: splošna konflagracija: to pravi usoda.

Glede podpore, ki jo Velika Britanija in Sovjetska Rusija izkazujejo Kitajski, in glede japonskih interesov, da predre čim bolj na kitajski jug, je notranji minister izjavil uredniški časopisu tole:

Da stre kitajski odpor, je treba po vsaki ceni preprečiti britansko pomoč, tudi za ceno vojne. Zakaj Velika Britanija noče razumeti, da je njena pomoč Kitajski odveč? Ne verjemem, da bi se Američani, katerih koristi naša akcija ne zadene, dali zapeljati po Veliki Britaniji, da bi se spustili v vojno proti nam, če mi z orožjem napademo Veliko Britanijo.

V tujaknjih političnih progih poudarjajo v zvezi s to izjavo japonskega notranjega ministra, da je bil zmerom nasprotnik političnih pustolovščin. Posebno se je opazilo, da se ni notranji minister v svoji izjavi niti z besedico dotaknil akcije Sovjetske Rusije.

Spremembe v kitajski vladi

Za novo leto so bile vpeljane naslednje spremembe v kitajski vladi:

Maršal Cankajšek odloži predsedstvo vlade, da bi se lahko popolnoma posvetil obrambi domovine. Da bi čim širše plasti naroda lahko sodelovale pri obrambi domovine, se ustanovi obrambni posvetovalni odbor, ki bo štel 75 članov in ki jih bodo volile pokrajine in velika mesta. Dosedanji finančni minister dr. Kung prevzame mesto državnega upravnika in bo opravljal posle ministrskega predsednika. Dosedanji generalni tajnik glavnega odbora general Cengcu je imenovan za podpredsednika vlade. Finančno ministrstvo se bo združilo z gospodarskim ministertvom in bo za skupnega ministra imenovan dosedanji železniški minister Cankinagan. Prosvetni minister je postal voditelj stranke kumintang. Mornariško ministrstvo se ukine kot samostojno ministrstvo in se njegovi oddelki dodele vojnemu ministertvu.

Hudi boji na moriu in v zraku

»Domej« poroča iz Nankinga, da so japonska letala večeraj bombardirala strateško važne točke v Nancangu v pokrajini Kijansiju. Nad mestom se je vnela letalska bitka s 6 kitajskimi letali. Japonci so sestrelili eno kitajsko letalo. Dalje so japonska letala obstreljevala letališče in vojaške naprave v Čunfuju in Čuklungu v pokrajini Kvantungu. Blizu Čeklunga so Japonci z letalskimi bombami potopili neko kitajsko ladjo, ki je vozila kitajsko vojaštvo. Kitajska letala so večeraj popoldne napadla Nanking. Vrgla so okoli 10 bomb, ki pa niso napravile škode, ker so priletele na odprto polje.

Pri Makau so Japonci pod varstvom irih križark izkrcali večje oddelke vojske. Osem japonskih vojnihih ladij plove proti luki Amoi. Nanking so danes zopet bombardirali kitajski piloti ter se je enemu celo posrečilo popolnoma uničiti tamkajšnje letališče ter dva japonska trimotorna bombnika. Nad Nancangom je prišlo do velike letalske bitke med 22 japonskimi letali in večjo kitajsko eskadro. Japonci so se morali umakniti ter so izgubili eno letalo.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno in oblačno.

Dunajska vremenska napoved: Mraz bo še trajal, v severnih Alpah sneg.

Skladišče bencina zletelo v zrak

Perpignan, 3. januarja. b. Potniki, ki prihajajo iz Španije, pripovedujejo o krvavih borbah za Teruel. Trdijo, da so nacionalistični bombniki v petek izvršili letalski napad z velikim uspehom. V zrak je zletelo skladišče bencina z 10 milijoni litrov. Razen tega so nacionalistični bombniki uničili tudi tovarno tobaka v Teruelu.

Na teruelski fronti so silni snežni zameti. Mraz je padel na 12 stopinj pod ničlo. Ponekod je sneg visok nad 1 m. Kljub takemu vremenu so nacionalisti vendar delno nadaljevali z ofenzivo. Posebno topništvo je ves čas obstreljevalo sovražne postojanke. Nacionalistične čete so sedaj že blizu vasi Castralgo.

Spremembe v angleškem zunanjem ministertvu

London, 3. jan. TG. Angleška vlada se je odločila, da izvede temeljite preosnove v zunanjem ministertvu. Dosedanji stalni tajnik zunanjega ministertva sir Robert Vansittard, ki je pomenil trajnostno ustanovo ob menjajočih se zunanjih ministrih ter je v tej službi imel veliki vpliv na zunanjo politiko Anglije, odhaja s tega položaja in je na njegovo mesto imenovan sir Aleksander Cadogan, do 1. 1938 poslanik na Kitajskem. Za Roberta Vansittarda pa je bilo ustanovljeno posebno, še višje službeno mesto v obliki »diplomatskega svetovalca angleške vlade«. Odslej bo Vansittard bolj pogosto zastopal ministrskega predsednika ali zunanjega ministra pri zunanjih mislih izven Anglije. Toda neposreden vpliv na upravo v zunanjem ministertvu in na službeno vod-

stvo ministertva pa bo izgubil. Kralj je Vansittarda odlikoval z najvišjim angleškim redom.

V Londonu se sedaj sprašujejo, če pomeni povišanje in če so ga povišali samo za to, da so se ga znebili. Toda zakaj znebili? Sir Robert Vansittard velja v angleški diplomaciji za zastopnika francoske politike, medtem ko velja za zastopnika nemške struje lord Halifax. V konservativnih krogih so Vansittarda zadnje čase zelo napadali in večkrat napravili poskus, da ga izpodrinejo, da bi mogli nemoteno uresničiti »nemško črto«, toda ni se posrečilo. Chamberlain je vozil tako razrešil, da je Vansittarda res odstranil, a mu za to dal še višji položaj, toda vodstvo zunanje politike kot takšno si bo odeslej pridržal sebi skupno z Edenom, če še tudi tega ne bo odstranil, kakor že šušljajo po dobro informiranih krogih Londona.

Novi tajnik zunanjega ministertva sir Aleksander Cadogan je diplomatska osebnost prvega reda. On ni ne za »francosko« a tudi ne za »nemško« strujo, marveč čisti Anglež, ki je edini v angleškem imperiju živeči mož, ki pozna vse zmože štev. 14, to se pravi vse vodilne moze v angleški tajni službi. Te pravice niti ministriki predsednik nima. Zasebno se Cadogan bavi s pisanjem poskočnih dram, dram, od katerih so nekatere doživle v Parizu in v Londonu že več kot sto zaporednih predstav. Napisal je dve knjigi lirskih pesmi in nekaj pustolovskih romanov, ki jih mnogo bero.

členu priznava »poseben položaj katoliški, svetli, apostolski in rimski Cerkev, ki je čuvarica vere, ki jo izpoveduje večina irskega naroda.«

Po vsej Irski vlada veliko veselje. Kaj ne bi, saj je dosegla svobodo z orožjem svobode in se danes na svojstven način maščuje za stoletna zatiranja s tem, da si je dala najbolj svobodno ustavo, kar jih pomni sodobna, svobodi tako nasprotujoča zgodovina.

Spremembe v brzojavni službi

Belgrad, 3. januarja. AA. Minister za ptt je odredil tele spremembe pravilnika o brzojavni službi v notranjem prometu z veljavo od 15. jan. tega leta.

Določila členov 38 in 39 pravilnika o brzojavni službi v notranjem prometu iz leta 1921, podaljšana s čl. 109 pravilnika iz leta 1935 izgube veljavo, čl. 74 in 95 pravilnika se pa izpremenita takole:

Brzojavke na depozit

Čl. 74a. 1. Vsakdo kdor želi uživati pravico do oddajanja brzojavk po depozitu, se je dolžan obrniti s kolikovanjo prošnjo na pristojno pošto (brzojav) in pisмено izjaviti, da se bo v celoti ravnal po določilih pravilnika o brzojavni službi v notranjem prometu. Razen tega bo položil depozit in plačal morebitno predpisano pristojbino, za pravice do izrabljanja depozita. To ne velja za državne urade in ustanove, ne za samoupravne oblasti in tudi ne za tuja poslaštva in generalne konzulate s poslaštviskimi pravicami, ki bodo dolžni samo vložiti prijavo in ne bodo plačali pristojbine in tudi ne polagali depozita.

2. Uživalec depozita mora imeti s pečatom in podpisom lastnika (odgovorne osebe) opremljeno knjigo, v kateri so po vrsti navedene izročene brzojavke in zaračunane pristojbine. V knjigi bodo tele rubrike: tekoča številka brzojavk, datum, kraj namembe, število besed in podpis blagajniškega uslužbenca. Lastnik izpolni drugo in tretjo rubriko, blagajniški uslužbenec pa ostale rubrike.

3. Pristojbina za pravico do oddajanja brzojav na depozit se bo izterevala od naročnikov naenkrat v začetku leta ali pa pri mesečnih obračunih. V prvem primeru bo znašala 150 din na leto, v drugem pa 5 odstotkov od celotnega v teku meseca porabljenega zneska. Vplačana pristojbina 150 din velja pri preselitvi tudi za novi kraj. Naročnik je dolžan o nastali spremembi pisмено obvestiti pristojno pošto (brzojav). Če se naročnik prijavi ali odpove v teku leta, plača za tekoče leto ustrezajoči del pristojbine, to je od začetka meseca, v katerem se je prijavil, pa do konca leta ali do konca meseca, ko odpove.

4. Depozit za kritje brzojavnih pristojbin bo znašal vsaj 25 odstotkov več kakor je naročnik na mesec porabil brzojavnih pristojbin, najmanj pa 200 din. Če se pri oddajanju brzojav po radiu porabi več kot tri četrtine prvotno vplačanega zneska, bo pošta (brzojav) zahtevala, a samo enkrat na mesec, od naročnika, da izpolni depozit. — Toda naročnik ima pravico oddajati tudi nadalje brzojavke, dokler se depozit ne izčrpa, takrat se mu pa ukinje nadaljnje sprejemanje brzojavk.

5. Za zneske, sprejete od naročnika na račun pristojbin za pravico do depozita in na račun depozita bodo pošte (brzojavi) izdajale potrdila. — Dolžne bodo tudi voditi seznam vseh tistih, ki bodo razpolagali z depozitom. Zaračunavanje in knjiženje ter vodstvo računa o izdatkih in vračanje in znižanje depozitov se bo vršilo po določilih čl. 69 in 71 pravilnika o računski in blagajniški službi brzojava in telefona: 1. vsi telefonski naročniki lahko oddajajo brzojavke na kredit, a samo preko telefona in do skupnega zneska pristojbine do 200 din na mesec. Za zneske, ki so višji od 200 din, veljajo določila prejšnjega člena. 2. Uživalec kreditiranih brzojavk plačajo na račun stroškov za obračunavanje in kreditiranje 5 odstotkov celotnega dolžnega zneska. Ta znesek se bo vselej zaokrožil na 0,25 din navzgor. 3. Brzojavke izročene na kredit, se bodo vodile v računu odpravljenih brzojavk na način, kakor ga določa čl. 118 pravilnika o telefonski službi v notranjem prometu. V posebni rubriki »Pristojbine na kredit« se bo vpisoval celotni znesek zadolžitve z vsemi morebitnimi brzojavnimi pristojbinami, med pripombami pa naročilo, številka naročnega telefona. — 4. Za vsakega telefonskega naročnika, ki bo izročal brzojavke na kredit, bo pošta (brzojav) vodila v dvojniki mesečni obračun zneska kreditiranih brzojavnih pristojbin. V njem bo vpisovala vsako brzojavko po dnevu in vrstnem redu sprejema na osnovi računa odpravljenih brzojavk. Na koncu meseca se bodo obračuni sklenili o zadolženih zneskih, pri čemer se bo 5 odstotkov in račune bodo takoj poslali v običajnih uradnih pismih. Prepise bo hranila pošta (brzojav) pod ključem. — 5. Vsi tisti, ki se poslužujejo kreditiranja, morajo zadolžene zneske po mesečnih računih plačati takoj, najkasneje pa v treh dneh po prejemu obračuna. Vplačalo se bo na način, kakor ga bo predpisala prizadeta pošta (brzojav). O vplačnem znesku dobi naročnik potrdilo, če ne bo vplačal po četkovni položnici. Zgoraj navedeni naročniki so dolžni tudi sami ne glede na to, ali so dobili obračun, poskrbeti, da najkasneje deseti dan po poteku meseca plačajo dolžni znesek. Če se pa dostavljene obračune zde naročnikom nečlani, so jih dolžni vzeti na znanje in plačati navedeni znesek v predpisanem roku, nato pa zahtevati morebitno popravilo osebno ali s pismom pri pristojni pošti. — 6. Kdor v določenem roku ne poravnava svojega dolga, izgubi pravico do nadaljnjega kreditiranja. Pošta (brzojav) bo takšnega naročnika dvakrat pisмено pozvala, da plača dolžni znesek, če po drugem opominu ne bo izpolnil svoje obveze, bo pa uporabila določila čl. 101a in čl. 8 do 11 pravilnika o telefonski službi v notranjem prometu, ali bo pa zahtevala plačilo preko pristojnih oblasti.

Brzojavke in telefonske brzojavke

Čl. 74b. 1. Zasebni telefonski naročniki lahko svoje brzojavke v notranjem prometu izročijo po telefonu, pod pogojem, da so sestavljene v državnem jeziku in da so nešifrirane. Brzojavne nakaznice se ne morejo oddajati po telefonu.

2. Pristojbina za telefonsko oddajo brzojavk je dinar za brzojavko, do 20 besed in za vsakih nadaljnjih 10 besed po 0,50 din. Pristojbina za telefonsko oddajo brzojavk se bo zaračunavala in izterevala od telefonskih naročnikov z depozitom po določilih čl. 74, od telefonskih naročnikov, ki oddajajo brzojavke na kredit pa po določilih prejšnjega člena pravilnika o brzojavni službi v notranjem prometu.

3. Naročnik, ki želi oddati brzojavko po telefonu, je dolžan najprej poklicati pošto (brzojav) in navesti svojo telefonsko številko, nato pa telefon zapreti. Pošta (brzojav) bo takoj nato poklicala prijavljeno telefonsko številko in zahtevala oddajo brzojavke.

4. Pošte (brzojavi) so dolžne primerjati s oddajalcem brzojavke po telefonu sprejeto besedilo. Za morebitne napake pri predaji brzojavke po telefonu ne prevzame pošta (brzojav) nobene odgovornosti.

Velicim prekrasnega petja in čarobne romantike!

Poj le meni!

Molitev iz Puccinijeve Tosce in druge krasne pesmi

Danes premiera v kinu UNIONUI

V tem filmu, ki prekaša po svoji lepoti nepozabno filmsko delo Rose Marie, poje slovita članica Metropolitanke, lepa

Grace Moore

Predstave ob 16., 19-15 in 21-15 ur!

Naše zadružništvo polaga račun

Občni zbor Glavne zadružne zveze

Belgrad, 3. januarja. m. V dvorani Inženirske zbornice so se danes dopoldne zbrali v velikem številu zastopniki svobodnega zadružništva v naši državi na 18. redni občni zbor. Občni zbor je namesto zadržanega predsednika, notranjega ministra dr. Antona Korošca, vodil podpredsednik, minister brez portfelja inž. Voja Gjorgjevič.

Pismo predsednika

dr. Antona Korošca

Po kratkem pozdravnem govoru je minister Gjorgjevič prebral tudi pismo, ki ga je obnemu zboru poslal predsednik Glavne zadružne zveze dr. Anton Korošec. V tem pismu pravi minister dr. Korošec, da obžaluje, da zaradi zdravljene ne more prisostvovati obnemu zboru, ki je bil sklican za danes dopoldne. To da obžaluje tem bolj, ker s stopanjem v veljavo zakona o gospodarskih združenjih Glavna zadružna zveza, ki ji je predsednik od začetka do danes, zaključuje skoraj 20-letno dobo svojega delovanja. Zadružništvo se — piše dr. Korošec v tem svojem pismu — v teh 20 letih dvignilo ne samo številčno (v začetku je imela Glavna zadružna zveza samo 11 zvez s 4565 združenji, danes se je pa to število dvignilo na 21 zvez s preko 8000 združenji), pač pa je zadružništvo čim bolj, s katerim mora vsak računati. Veliko zaslug za razvoj zadružništva v naši državi pa pripada ravno Glavni zadružni zvezi in zato lahko s ponosom gledamo na njeno delo. Z novim zakonom o gospodarskih združenjih, pri katerem ima Glavna zadružna zveza, ki ga je sestavila, nemalo zaslug, to se je poudarilo tudi v naših zakonodajnih telesih, nastopa nova doba zadružnega delovanja. Verjamem — pravi dr. Korošec, — da se bo sedanje zadružništvo s še večjim razmahom razvijalo in da bo postalo še važnejši čimtelj v našem socialnem, kulturnem in gospodarskem življenju, od česar bo imelo velike koristi tudi naše ljudstvo. Odlika Glavne zadružne zveze v zadnjih 20 letih je bila tudi, da je v vsem našem zadružništvu, pa tudi med ljudstvom zavladal duh pomirljivosti ter bratskega spoštovanja in ljubezni. Glavna zadružna zveza je tudi vse spore, nesporazume in nestrpnosti znala mirno izravnavati. Ta duh pomirljivosti, znanosti in složenja bratskega

dela bo vnašala — v to Glavna zadružna zveza trdno veruje — v zadružne vrste tudi v bodoče. V tej dobri veri prisrčno pozdravljam občni zbor in naše zastopnike svobodnega zadružništva!

Citanje pozdravnega pisma ministra dr. Korošca so zadružniki sprejeli z velikim odobravanjem. Minister Voja Gjorgjevič je nato predlagal, da z obnega zboru pošljejo udanostni brzojav Nj. Vol. kralju Petru II. ter pozdravni brzojav Nj. Vis. knezu Pavlu, namestniku dr. Iva Petroviču in dr. Radenku Stankoviću, predsedniku vlade dr. Stojadinoviću in predsedniku Glavne zadružne zveze ministru dr. Antonu Korošcu.

Poročilo podpredsednika

Predsedujoči minister Gjorgjevič je za tem dejal, da besedam predsednika glavne zadružne zveze nima nič dodati razen tega, da je predsednik glavne zadružne zveze dr. Anton Korošec v vsem solidaren s delom glavne zadružne zveze in s njenim stališčem v pogledu zadružnih organizacij v naši državi. Zadružništvo je po izjavi predsedujočega bilo prvo v naši državi, ki je takoj po zedinjenju ustvarilo enotno zadružno organizacijo v glavni zadružni zvezi. V tem pogledu je zadružništvo prehitelo vse organizacije zato ker je bilo duhovno in narodno zedinjeno že pred svetovno vojno.

V dobi težke gospodarske krize, ki jo je preživljala tudi naša država, je bila Glavna zadružna zveza velik branilec ne samo onega zadružništva, ki je bilo vključeno v Glavni zadružni zvezi, temveč je bila edini zakoniti predstavnik kmečkega stanu v naši državi. Brez stanovskih organizacij, brez Kmečke zbornice je zadružništvo bilo edino, ki je branilo interese kmečkega stanu v naši državi ob vsaki priliki. Minister je za tem govoril o uspešnem delovanju Glavne zadružne zveze v pretekli poslovni dobi in pravi, da je dobila Glavna zadružna zveza priznanje tudi od strani vlade same in to ob priliki pretresa novega zadružnega zakona v narodni skupščini in senatu. Svoja izvajanja je predsedujoči minister zaključil z ugotovitvijo, da je Glavna zadružna zveza s svojim dosedanjim delom kot organizacija kmečkega stanu izvršila to, kar je v interesu domovine in ljudstva, ki ga predstavlja. Tudi njeno bodoče delo se bo nadaljevalo po načelu: »Nobenih osebnih koristi, temveč splošni interes. Nič zasebnega, temveč samo za narod.« To je osnovno geslo Glavne zadružne zveze in vsega zadružništva v njej vključeno.

Po teh izjavah je tajnik Davidović prebral poročilo upravnega odbora o poslovanju Glavne zadružne zveze za leto 1936-37. Poročilo nadzornega odbora je prebral predsednik tega odbora Čvojić, odobritev zaključnih računov za 1936-37 pa zopet tajnik. Predsednik je za tem prekinil občni zbor in napovedal nadaljevanje popoldan ob šestih. Občni zbor se je prekinil zaradi seje upravnega odbora.

Ob napovedanem času se je občni zbor nadaljeval. Poročilo upravnega in nadzornega odbora je bilo sprejeto soglasno, prav tako so bili odobreni tudi zaključni računi za leto 1936-37. Občni zbor se nadaljuje jutri dopoldne ob 11. Na današnjem obnem zboru so bile zastopane vse zadružne organizacije iz Slovenije. Tako sta zastopala Zadružno zvezo ravnatelj dr. Josip Basaj in Franc Gabrovšek, Zvezo slovenskih združenj dr. Marušič in Trček, Zvezo gospodarskih združenj pa Kobler.

Priloge za senatne volitve

Belgrad, 3. januarja. m. Danes dopoldne je bila v senatu druga seja državnega odbora za senatne volitve. Na seji je bilo prečitano poročilo državne statistike o številu prebivalstva po vseh branovinah, kakor je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo jutri. Na njej bodo doželeni posamezni predsedniki volišč in njihovi namestniki.

Belgrad, 3. januarja. m. Na posredovanje ministra dr. Kreka je kmetijski minister podelil Sadržarskemu in vrtnarskemu društvu v Ljubljani naknadno podporo 10.000 din za kritje stroškov za uspešno sadjarsko razstavo v Mariboru.

Framasonsko glasilo prenehalo

»Hrvatski dnevnik« poroča iz Zemuna, da je tednik »Javnost« prenehal izhajati. Izhajal je v Belgradu nekaj nad dve leti in pol, glavni urednik mu je bil Nikolaj Bartulović, lastnik in izdajatelj pa dr. Bogomir Dobrosavljević, odvjetnik iz Zemuna. »Javnost« je bila formalno sicer nadstrankarski list, dejansko pa je vedno z vso doslednostjo podpirala JNS in vse skrajno centralistične in unitaristične struje. Zlasti strupeno je padla po vsakem katoliškem pojavu v državi. Tudi Slovencev ni mogla, še slovenski člani JNS ji niso bili toliko vredni kakor »pristnice« jns-arji. Ves njen način pisanja in spremljanja javnega življenja je bil izrazito frama-sonski.

JNS proti centralizmu

Preden je potoke staro leto oziroma isti dan, se je »Jutro«, glavno in največje glasilo JNS, največje in najmočnejše centralistične in unitaristične stranke, skromno obregnilo ob centralizem, ker je pač spoznalo, da ta jns-araka iznajdba niti pri njegovih bralcih ni priljubljena. Kar s številkami je prišlo na dan. Do kilometra natančno šteje ceste, ki se grade po južnih delih države, šteje dinarje, ki so bili porabljeni vzhodno od Sotle in Kolpe. Do tega političnega ardevstva je prišlo »Jutro« na zadnji dan 1. 1937, pred začetkom tretjega leta svoje opozicije, v katero je bilo pahnjeno zaradi svoje ljubezni do centralizma, vendar pa še leto leto, ko je JNS po vsej državi doživljala polom za polomom. Čudovita je ta izmikavščina. Če smo mi prejšnja leta le namignili na kaj takega, nas je centralistična JNS z vso viro takoj proglasila za protidržavne. Če smo tekom leta tudi s takimi podatki zagovarjali naše pravice, je »Jutro« takoj zapilo, da igramo dvojno vlogo. Tako daleč so zašli četnje centralizma, ki ne vedo, komu bi podtaknili to svoje nesrečno dete, kateremu pa le ne želi resnega konca, kar dovolj jasno dokazuje govor jns-arških prvakov, ki so začeli svoje veselje nad centralizmom skrivati v besede o dobrotah unitarizma, o katerih tudi »Jutro« toliko vé povedati.

Spor zaradi oglasov

V polemiki med »Hrvatskim dnevnikom« in »Hrvatsko stražo«, je tej »Hrvatski dnevnik« očital, da je v božični številki priobčila velik oglas za Bato. Na to pa je temu »Hrvatska straža« takoj odgovorila, da priobčuje oglase Hranilnice savske banovine, Državne hipotekarne banke, Državne razredne loterije itd.

Božična poslanica vodstva pravoslavne cerkve

Metropolit Dositej je za božič izdal na pravoslavne vernike poslanico, v kateri jih opominja k zvestobi do cerkve in njenega vodstva. Najprej jih opominja pokojnega patriarha Varnave in opisuje njegove zasluge zlasti za to, da je znal žrtvati, ki so padle za samostojnost, osvobodjenje in slednjič zedinjenje našega naroda, priboriti nazaj tielo spoštovanja, ki je bilo v zadnjem času že pojmajati. V nadaljnjih izjavah pa poslanica razvija božično misel in pravi, da »se je velika milost božja razlila na naš narod, ker ga je po zapustitvi mnogobojstva pripeljala v to cerkev, ki nosi tudi narodno obelikec. Dogodki zadnjih mesecev da so pokazali, kako trdno je narod povezan s to cerkvijo in njenimi voditelji. Nato vernike vzbudja, naj čuvajo »našo pravoslavno vero, kar s tem čuvajo narod, deželo in svo državo. Ob koncu metropolit evmetistično toži, da ne more dovolj prebrati odločnosti, ki so jo pokazali zavedni predstavniki in zastopniki posameznih krajev in ljudstva in ves narod v obrambi svoje narodne cerkve. Vse te Bog blagoslavlja s svojih nebeskih višin, krepi in bodri pa jih vojska nebeskih anđelov — duhov a svetim Savom na čelu.

Volitve v senat in združena opozicija

Belgrajsko »Vreme« piše, da razpis volitev za nove senatorje, ki bodo 6. februarja, v Zagrebu niso izzvale nobenega preenečenja. SDK se je že prej odločila, da se bo volitev udeležila, brez oziroma odločitve erbeškega dela združene opozicije. Bolj pa se hrvatski politični krogi zanimajo za vprašanje, ali se bodo teh volitev mogli udeležiti poslanci, izvoljeni na listi dr. Mačka, ki pa ne sodelujejo v skupščini in niso predložili svojih mandatov v verifikacijo. Naj se to vprašanje reši kakorkoli, glasovi teh poslancev niso odlični, ker ima bivša HSS veliko županov po občinah na Hrvatskem, ki imajo tudi volivno pravico. Prav zaradi te okolnosti, pravi »Vreme«, upajo zagrebški politični krogi, da bodo merodajni čimtelji to vprašanje rešili zelo širokogrudno. Bolj v zadregi pa je erbeki del združene opozicije, ki nima nobenih svojih županov. Prav tako mislijo vodilni krogi v SDK, da novo izvoljeni senatorji ne bodo sodelovali v senatu, ker senat obstoja na temelju ustave, katere izpremembo zahteva SDK.

Zmagovalci v tekmi radio-telegrafistov

Belgrad, 3. jan. AA. Na včerajšnji državni tekmi telegrafistov so zmagali naslednji tekmovalci:

Na Morseevem aparatu: 1. Dimitrije Begović 5448 točk, 2. Dušan Milenković 5292 točk, 3. Mesarić Novica 5251 točk; 4. Miloš Stojičević 5065 točk, 5. Franc Urban 4964 točk, 6. Franjo Tomašić 4847 točk, 7. Ivan Flauder 4698 točk.

Na radij. aparatu Morse: 1. Radoslav Simić 6053, 2. Božidar Bilbalović 5963, 3. Konstantin Bihunov 5718.

Na aparatu Creed: 1. Ivan Velter 7479 točk. Na Siemensevem aparatu: 1. Nada Opšenica 836 točk.

Na aparatu Wood: 1. Ivica Djurić 5307 in 9 desetink, 2. Svetozar Marković 5286 in 6 desetink, 3. Tihomir Tanasijević 5250.

Na aparatu House: 1. Justina Froce 5806 in 6 desetink, 2. Bogdan Stokić 5706, 3. Hristo Miso- vić 5691, 4. Radivoj Liler 5589 in 9 desetink, 5. Nikodije Pešić 5544, 6. Pavle Marković 5481, 7. Jusuf Hadžić 5472, 8. Gjorgje Marković 5413, 8. Franjo Slavina 5326, 10. Anton Komljan 5153.

Tovarna gori

Rimske toplice, 3. jan. Danes zvečer okrog 8 je izbruhnil požar v tovarni kopit v Gračnici pri Rimeških toplicah. Lastnik tovarne je g. Fajtar iz Jurklostra. Požar je večjega obsega in je nevarnost, da bo pogorela vsa tovarna. Gasilci so prihitali iz več krajev, tudi iz Laškega.

Osebnost

Belgrad, 3. januarja. m. Z odlokom poštne ministrs so postavljeno: Josip Štukelj, svetnik na poštne ravnateljstvu v Ljubljani za šefa splošnega oddelka istega ravnateljstva; Ivan Šuster za dnevnikaarja-sluzitelja na pošti Maribor; L. Anton Vračko za dnevnikaarja-sluzitelja na pošti Ljubljana I; za pogodbeno poštarico na Polzeli je postavljena Franja Rudenšek iz Celja.

Goga predlaga pakt

Jugoslavija — Poljska — Romunija

Pred podpisom prijateljske pogodbe z Italijo

Kakor poročajo, je stranka »vse za domovino«, bivša »železna garda«, sklenila, da ne sodeluje na prihodnjih volitvah. Voditelj stranke Codreanu obrazlaga to s tem, da še ni prišel čas, da bi njegova stranka prevzela državno oblast. Pri zadnjih volitvah je stranka s svojo zmago povzročila v političnih krogih veliko senzacijo in so sedaj pričakovali, da bodo pristajši Codreanu sodelovali v bližnjih volitvah skupno s krščansko nacionalno stranko. Stranka »vse za domovino« je dobila pri zadnjih volitvah 66 mandatov.

V dobro poučenih krogih pričakujejo, da bo v okviru predsedstva vlade ustanovljen oddelek za narodne manjšine, in sicer eden za nemške, drugi pa za madžarske narodne manjšine. Jutranjiki tudi poročajo, da bo te dni objavljena naredba vlade o reviziji židovskega državljanstva. Vsi oni Židje, ki se ne bodo mogli izkazati, da so romunski podaniki, bodo izgnani. Istočasno namerava vlada prihodnje dni imenovati tudi vladne komisarije, ki bodo pregledali in kontrolirali delo vseh podjetij, zlasti pa delniških družb. Davi so se v Bukarešti vrnili vsi voditelji strank, ki bodo pričeli dela za pripravo na nove volitve.

V londonskih političnih krogih je veliko pozornost vzbudila pariška vest, da je Francija ustavila vse dobave orožja v Romunijo. Akoravno je bila pogodba glede nadaljnjih dobav orožja in vojne materiala pred kratkim obnovljena, se v političnih krogih vendar trdi, da francoski zunanji minister Delbos pri svojem obisku šz ni mogel računati na tako daljnosežno spremembo romunske zunanje politike. Uradno vest ni potrjena, brz-

kone pa bo resnična, ker socialistični ministri v Chautempsovi vladi zahtevajo, da se vsaj za sedaj odstopi od nadaljnjega pošiljanja orožja v Romunijo, dokler ne bo zunanje politični položaj popolnoma razčiščen.

Romunski listi objavljajo vesti, da bo kmalu podpisana prijateljska pogodba med Romunijo in Italijo. Ministrski predsednik Goga misli to pogodbo skleniti v najkrajšem asu.

Dopisniki romunskih listov poročajo iz Varšave, da je romunski ministrski predsednik Goga naročil svojemu poslaniku v Varšavi, da naj predloži zunanjemu ministru Recku podpis trojne prijateljske pogodbe, ki naj istočasno poveže med seboj Poljsko, Romunijo in Jugoslavijo. V večernih izdajah varšavskih listov pa je poljska vlada objavila izjavo, da je enkrat še nič ne ve o podpisu kake take pogodbe.

Trije veliki varšavski dnevniki pa so bili danes zjutraj zaplenjeni, ker so objavili vest o njih dopisnikov iz Bukarešte, ki so poročali podrobnosti o odhodu ge. Lupescu iz Bukarešte.

Kralj Karel odpotuje v London

»Regelly Ujsag« Budimpešta poroča iz Bukarešte, da namerava romunski kralj Karel v kratkem odpotovati v London. Vest je v diplomatskih krogih vzbudila precejšno senzacijo.

Slovo vremenoslovca od leta 1937

Menda ne bo človeka, ki bi bil za vremenske prilike popolnoma brezbržen. Bodisi mešan, bodisi kmetovalec, ubožen ali bogat, vsak se zjutraj ozre po nebu in skuša uganiti, kako bo z vremenom. To bo ena največjih dobrot za vse človeštvo, ko se bo meteorološki fizikom posrečilo zanesljivo napovedati etanje vremena vsaj za nekaj dni vnaprej. To se je velikim observatorijem, ki imajo številne in drage priprave na razpolago, tudi že posrečilo, vsaj za okoliš njihovega delovnega obsega. Za nas pa, ki smo še v skromnejših razmerah, naj zadošča, da se ob nastopu novega leta še enkrat ozremo na minulo leto in da se vsaj v glavnih potezih razgledamo, kdaj in kako smo vedrili, kdaj nas je Jupiter Pluvius podil z izletov, z ulic in polj v zatišja in v kakem vremenu smo kosili in želi.

V tem svojem pregledu se oziram predvsem na dnevna vremenska opazovanja, izvršena v Ljubljani, ki pa veljajo v glavnem tudi za njeno okolico, saj se ne razlikujejo mnogo od mesta samega, izvedši temperaturo zraka, ki se lahko lokalno zelo izpreminja že v majhnih razdaljah. Dodali pa smo tudi nekaj podatkov vremenskih opazovališč nekaterih drugih važnejših krajev ter nekaj podatkov iz prejšnjih let, da bo s pomočjo take primerjave vremenska slika minulega leta čim jasnejša.

V celem letu 2357.7 mm padavin

Imeli smo tri zelo mokre mesece, in sicer marec, september in december. Marca smo vpisali 314.9 mm, septembra 324.2 mm, decembra pa 312.3 milimetre padavin. V zadnjem mesecu je seveda upošteva tudi snežnica. Njim sledita junij s 234.5 milimetrom in avgust s 250.3 mm padavinami.

Pojedince in turiste bo morda zanimalo, ako navedemo nadalje najmočnejše padavinske dni v letu. Priporočamo, da velja vsak padavinski znesek za 24 ur. Tako smo imeli največjo količino padavin v januarju 16.2 mm dne 28., na dan 18. februarja 28.2 mm, dne 28. marca 55.5 mm, dne 15. aprila 41.3 mm, dne 23. maja 25.5 mm, dne 8. junija 64.1 mm, dne 17. junija 27.0 mm, dne 2. avgusta 82.5 mm, dne 11. septembra 107.2 mm, dne 6. oktobra 61.8 mm, dne 11. novembra 87.0 mm, dne 16. decembra 46.2 mm. Samih padavinskih dni pa smo imeli: v januarju 13, februarja 16, marca 25, aprila 20, maja 12, junija 18, julija 10, avgusta 17, septembra 17, oktobra 14, novembra 17, decembra 18 dni. V splošnem znašajo padavine v minulem letu 2357.7 mm.

Organizacija meteorološke službe

Za bralce tega sestavka, ki se ne bavijo z osnovami vremenoslovja navajamo, da je meteorološka služba po vsem svetu od severnega do južnega tečaja in od ameriških držav do Japonske enotno organizirana, da imamo na vseh observatorijih, zavodih in postajah enotne mere in enotne predpise za čas opazovanja in merjenja padavin, temperature itd., da se ev. padavine n. pr. merijo vsakega dne ob 7 zjutraj z uradnim merilom ter da pomeni v meteorološki vsak milimeter izmerjene padavine en liter padavine na en kvadratni meter. Tako si lahko vsakdo sam izračuna, koliko dežja je padlo na njegovo zemljišče, ako je padavine pravilno meril in ako mu je znana ploskovna površina njegove zemlje.

Zimski meseci

V splošnem slovijo zimski meseci kot najbolj suhi v letu, saj pade v Ljubljani normalno v decembru povprečno 107 mm, v januarju 74 mm in v februarju 69.0 mm, ekupaj 250 mm padavin. V pretekli zimi leta 1936-37 pa smo zapisali v decembru 57 mm, v januarju 72 mm in v februarju 93 mm, ekupaj 222 mm padavin. Višina padavin je bila tedaj pod normalo. Nasprotno pa je bila pomlad minulega leta zelo bogata s padavinami. V pomladanskem tromesečju, to je marca, aprila in maja pade v Ljubljani normalno 308 mm dežja, v minulem letu v tem tromesečju pa smo ga imeli 580 milimetrov, le mesec maj je imel padavin pod normalno višoto.

Kakšno je bilo poletje

Še bolj pa se je razlikovalo minulo poletje v pogledu padavin od normalnega ljubljanskega tipa za poletno meteorološko tromesečje, ki obsega junij, julij in avgust. Minulo poletje je bilo namreč zelo deževno. Ako znaša normala za ta čas 429 milimetrov dežja, smo ga v minulem poletju pisali 651 mm. Dasi so bili vsi meseci deževni nad normalo, se je odlikoval med njimi posebno avgust. Pristavimo še, da znaša junijaska normala padavin 145 mm, julijaska 139 mm, avgustovska 144 mm za Ljubljano, dočim je padlo dežja v juniju 235 mm, v juliju 166 mm, v avgustu pa 250 mm. Minulo poletje je bilo tedaj pač ugodno za rasti bilja in trav, ne pa za zoričev poljskih sadežev, zlasti žit, ker je imelo premalo vročih dni. Pa tudi letoviščarski turizem ni mogel do svojega pravega razmaha.

Meteorološka jesen

Tromesečje september, oktober in november prištevamo k meteorološki jeseni. Ako primerjamo 30 letne povprečke padavin za to obdobje za mesto Ljubljano, dobimo za september 140 mm, za oktober 169 mm in november 114 mm. V minulem letu pa so znašale padavine v septembru 324.2 milimetrom, v oktobru 152.9 mm in v novembru 190.9 mm. Iz teh primerjav se razločno vidi, da je bila minula jesen izredno neugodna, zlasti za zoričev grozdja. Razlika teh padavin je višja od cele tretjine od normalne.

Katastrofalne nevihte

Posebno se spominjamo usodnega dne 26. junija, ki je prinesel južno od Ljubljane ležečemu področju, zlasti okrog Dobropolja toliko škode po toči. Vzrok te katastrofe je bila najbrže islandska depresija, ki nas je močila že v dneh od 6. do 11. julija. Nato je nastopil južni anticiklon, ki je vladal do 25. julija. Ta južni anticiklon je islandska depresija ravno v dneh 25. in 26. julija nasilno pomaknila proti jugu, kar je povzročilo omenjeno katastrofo. Razen tega pa smo doživeli tudi po drugih krajih razna vremenska presenečenja. Tako se je v Novih selih pri Kočevju dne 7. junija vsula toča in je hrumela celih 10 minut. Nekatera zrna so bila debela celo 28 mm. V Ptujju je bila dne 26. julija izredna nevihta z dežjem in točo, ki je ajdo po večini uničila in napravila mnogo škode na ostalih poljskih sadežih. Letega dne se je vsula etrašna toča na Pohorje, zlasti na vasi: Sv. Trije kralji, Planino, Rep. Sv. Urh. Jurško vas. Uničila je do malega vse žito, sadje in krompir. V noči od 1. do 2. avgusta je padlo v Dolnji Lendavi izredno veliko dežja, t. j. 133.0 mm, v Beli cerkvi pa 104.7 milimetrom. Huda poplava je nastopila v teh dneh v Srednji Bistrici pri Črensovcih. Od pol 18 do treh zjutraj je bila vsa vasi v vodi, da so se ljudje vo-

zili s čolni po vasi. Dežja je padlo 85.5 mm. Izredan nalič so imeli dne 1. avgusta v Kostanjevici na Krki. Popoldne okrog 5 je prihrumel nalič, ki je trajal vse do polnoči. Te izredne padavine je bilo 201.2 mm. Vsi travniki in njive v nižavah ob Krki proti Novemu mestu so bile pod vodo. Škoda je bila ogromna. Tudi za Vrhniko je bil 10. september v meteorološkem oziru izreden. Padlo je tekom 18 ur 121.2 mm dežja, tedaj najvišja količina v zadnjih 42 letih. Iz Davče pri Sorici nam poroča naš vestni opazovalec, da je bil 6. oktober najvišji padavinski dan v letu. Padlo je 95.8 mm dežja. V Kostanjevici pri Rogški Slatini je dosegla najvišja padavina 118.4 mm, in to od 10. do 11. novembra. To je bila najvišja padavina v dolgi vrsti let v tem kraju. Slično je bilo tega dne tudi v Loki pri Zidanem mostu. Namerili so 97.0 mm padavin. Razen tega so naši vestni opazovalci poročali v dežju, pomešanem s sahariskim prahom. Tak rujav dež je padal skoraj po vseh krajih do Karavank. Opazili so ga v Dražgošah nad Zelenkami, v Kamniku, na Mrzlem studencu, in celo na Kofcah.

Poletni topli in vroči dnevi

Končno navajamo nekaj pogledov na poletno tromesečje, to je na junij, julij in avgust, in sicer z ozirom na njih temperaturo. To pravo meteorološko poletje se loči od astronomskega v tem, da prične slednje dne 21. junija in traja do 20. septembra. Ker znaša srednja poletna temperatura zraka v Ljubljani 18.7° Celzija, moramo označiti navedeno meteorološko tromesečje za normalno, kajti ravno toliko je znašal tromesečni povpreček minulega meteorološkega poletja. Posebej pa navajamo, da je znašala srednja mesečna temperatura v juniju 18.5°, v juliju 19.7°, v avgustu 18.8°. Od teh posameznih mesecev je bil junij toplejši od normalne vrednosti. Ako upoštevamo, da znaša normalna povprečna temperatura za ta mesec 17.6 stopinj, je bila v minulem juniju za 0.9 stopinj višja od normalne. Dne 6. junija smo pisali višek temperature tega meseca, t. j. 30.5°, najnižjo, z vrednostjo 9.4°, pa dne 23. junija. Tople dneve imenujemo v meteorologiji take, ki so prekoračili vsaj 25 stopinj Celzija, vroče z maksimum nad 30 stopinj. Topli dni smo imeli v juniju 15, vroče pa le tri. Tudi mesec julij je bil meteorološko normalen. Srednja temperatura dolgoletne dobe opazovanj znaša za ta mesec v Ljubljani 19.7 stopinj. Prav tako smo pisali tudi v minulem juliju. Najvišja temperatura, in sicer 30.1°, je bila dne 24., najnižja 9.2 pa dne 2. julija. Toplihi dni smo imeli 21, vročega pa samo enega.

Meec avgust se je od normalne razlikoval v tem, da je bil nekoliko hladnejši. Napram normalni temperaturi, ki znaša po tridesetletni dobi opazovanja 18.8°, smo imeli v preteklem avgustu srednjo, v višini 18.5 stopinj. Kakor pri nas običajno, se je ta mesec izkazal s svojo najvišjo temperaturo vsega minulega leta. Maksimalni termometer je kazal dne 9. tega meseca 30.6°. Ako primerjamo ta maksimum z maksimalno temperaturo, ki smo jo imeli n. pr. dne 28. junija 1935 in ki je znašala 38

stopinj, vidimo, da smo padli v zadnjem avgustu za cele 7.4 stopinje. Najnižja temperatura tega meseca pa je bila zapisana dne 17., in sicer z 8.6 stopinjami. Vse ta avgust je imel le 17 toplih dni, med temi samo dva vroča. V celem smo imeli v vsem poletnem tromesečju 59 toplih, med tem samo šest vročih dni.

Hladna jesen

Meteorološka jesen, ki obsega mesece september, oktober in november je bila po svoji karakteristiki temperature zmerne. V septembru smo dosegli absolutni maksimum dne 7. s 27 stopinjami, v oktobru dne 10. s 23.5 stopinjami, v novembru pa dne 2. z 18.2 stopinjami. Absolutni minimum smo pisali v septembru dne 14. s 7.7°, v oktobru dne 20. j 0.3°, v novembru pa dne 29. z -6.2 stopinjami. Ako primerjamo temperaturni povpreček jesenskega obdobja minulega leta, ki je znašal v septembru 14.6°, v oktobru 10.3° in v novembru 3.5 stopinj z normalo, izračunano na podlagi 72 letnega opazovanja v Ljubljani in ki znaša za september 14.9°, za oktober 9.8° in za november 4.2°, vidimo, da je minula jesen padla v vsem svojem obdobju nekaj malega pod normalno temperaturo.

Kakšno vreme je bilo o praznikih

H koncu se ozrimo še na najpomembnejše praznike minulega leta in njih vremenske prilike. Zadnji novoletni dan je bil rahlo meglen, brez padavin. Na Sv. Treh kraljev je pričelo že ob 8.30 rahlo deževati, ves dan je bil meglen, padavin je bilo 7.4 mm. Na Svečnico je pršilo od 8 do 9, ostali dan je bil meglen in oblačen. Padavin je bilo 0.2 mm. Zelo slaba eta bila velikonočna praznika. Imeli smo v obeh dnevih popolno oblačnost, naltaval je južni sneg do višine 10 cm, padavin pa je bilo v obeh dnevih 64.5 mm. Nasprotno pa so nas razveselile Binkošti. Nebo je bilo sicer prevlečeno rahlim cirusom in mestoma s kumulusom, splošno pa je bilo jasno, brez padavin. Na Telovo je bilo zjutraj oblačno in megleno. Dopoldne se je zjasnilo deloma, popoldne pa je bil dež z gromom v presledkih. Padavin 14.8 mm. Jutro Vel. Šmarna je bilo oblačno, nato je nastopila delna zjasnitev, popoldne je bil dež z gromom. Padavin je bilo 0.2 milimetra. Mali Šmarnen je bil v jutro meglen, proti popoldneu deloma jaseen, brez padavin. Vsi Sveti so bili oblačni, sicer brez vetrov in padavin. Šele ob 21.50 so se pojavile malenkostne padavine. Zadnji božični prazniki so bili srednje oblačni in megleni, vendar brez padavin.

S tem zaključujemo svoj vremenski pregled starega leta v upanju, da nam novo leto prinese lepše, bolj sončne dni, ne samo v meteorološkem smislu besede, marveč tudi v splošni blagor nas vseh.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josel« grelnice.

Župnija sv. Družine v Mostah

Zastopnik mož in zastopnica deklet nove fars v Mostah izročata novemu župniku kruh in prst z domačega pokopališča.

Ljubljana, 3. jan.

Kakor je že poročal »Ponedeljski Slovenec«, je bila na Novega leta dan s prirščim slovesnostjo ustanovljena v Mostah v Ljubljani nova župnija sv. Družine. Velikemu prazniku Mošča-

Novi župnik g. Jenko Miha prisega med obredom umeščanja na evangelijski.

nov je dal še prav poseben poudarek prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman, ki je sam prišel umeščati novega župnika, dotodanjega ekspozita g. Jenko Miha. Moščani so se za ta praznik pridno pripravili, okrasili so svoje domove z zastavami in obdali leseno farno cerkev z vencem mlajev.

Prav posebno presenečenje pa so napravili svojemu preljubljenuemu in prvemu župniku gospodu Jenku Mihaelu. Ko je sprejeto, ki je zavl od župnišča, dospel pred farno cerkev, so pozdravile novega župnika tri narodne noše, ki so mu dale simbolične darove. V imenu mož mu je ponudil g. Logar iz Most z nageljni in tribrvnici okrašen hleb kruha kot simbol sv. Rešnjega Telesa. V imenu fantov je poklonil sodček vina iz »Slovenskih goric kot simbol sv. Rešnje Krvi g. Elser iz Vodmatu. V imenu deklet iz nove fars je pozdravila župnika g. Bernardka Dobrilovič iz Zelene jame in mu izročila v lon-

čeni posodi prst z domačega pokopališča kot simbol občestva živih in mrtvih faranov.

Za tem je bil pred oltarjem opravljen obred umeščanja in prevz. knezoškof dr. Gregorij Rožman je nato v globokem govoru razjasnil Moščanom težke dolžnosti in naporno delo, ki si ga nalaga župnik, ko prevzema farno. Ob številni asistenci duhovščine in ob navzočnosti vseh ljubljanskih župnikov je nato daroval novi župnik prvo sv. mašo za vse žive in mrtve farane. Slovesnosti ustanovitve nove župnije so bile s tem končane in nova moščanska farsa je zaživela redno življenje pod okriljem svete Družine.

Ze prvi dan obstoja je bila opravljena prva poroka in je župnik poročil prvi par, in sicer sodnega pripr. dr. Dremelj Toneta in g. eno. Albino Grumova, ki je napravila brezplačne načrte za moščanske cerkev in župnišče. Prav tako je doživela farsa drugi dan svojega obstoja prvi pogreb zaslužnega kulturnega delavca in pisatelja Frana Jakliča, na čigar pobudo je nekdanja moščanska občina dala potrebna denarna sredstva za ustanovitev moščanske fars. Isti dan je novi župnik tudi že krstil tri nove farane.

Naj se razvija moščanska farsa pod varstvom svete Družine v telesni in duševni blagor Moščanov!

Simbolični darovi župljanov, ki jih je dobil novi župnik pred cerkvijo sv. Družine.

Nova uredba o bratovskih skladnicah

»Službene novine« od 31. decembra 1937 so priobčile novo uredbo o rudarskih bratovskih skladnicah, ki se v glavnih potezih ujema s prejšnjimi uredbami, vendar pa pomenja v mnogih oziirih znatno zboljšanje za rudarje, zlasti za one v državnih rudnikih. Nova pravila bratovske skladnice določajo pač, da so pri bratovski skladnici zavarovani rudarji in plavžarski delavci razen državnih uslužbencev, ki spadajo pod državni uradni zakon, dalje vse osebe, ki spadajo za primer boleznj pod druge zakone, oziroma imajo posebno pogodbo z rudarskimi podjetji za najmanj 26 tednov ter vse druge pomoči in podpore. Tako na primer stalno nastavljeni nameščenci in njihove družine, ki jim je zagotovljena v primeru boleznj ali smrti plača za pol leta, ne uživajo hranarine. Izločeni so iz bratovskih skladnic vsi nastavljeni rudarskih podjetji, ki so zavarovani za primer onemoglosti, starosti in smrti po drugih zakonih ali s posebnimi pogodbami, ki jih odobre rudarske oblasti. Te pogodbe dajejo nameščencem najmanj to, kar ta pravila določajo. V Sloveniji velja to posebno za one rudarske nameščence, ki so zavarovani pri pokojninskem zavarovanju. Izvzeti so od članstva pri bratovskih skladnicah delavci pod 14 leti. Prav tako so izvzeti iz tega zakona za primer nesreče oni uslužbenci, ki so zavarovani za ta primer po drugih zakonih ali pa po pogodbah, ki bi bile boljše, kakor določa zakon.

Nova uredba stilistično popravlja v glavnih potezih pomanjkljivosti prejšnje uredbe. Bodoče glavne bratovske skladnice bodo v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu. Bratovske skladnice bodo imele naslednje oddelke: bolniško, invalidsko, pokojninsko zavarovanje in pa podpiranje brezposelnih. Delegat bratovske skladnice more biti sleherni enakopravni naš državljan, ki je vsaj deset let zaposlen v rudarstvu v naši državi. V določbah o delokrogu bratovskih skladnic je nova določba, da smejo bratovske skladnice ustanavljati lastne lekarne. Proti odločitvi glavnega upravnega odbora bratovskih skladnic pa imajo krajevni upravni odbori bratovskih skladnic pravico do pritožbe v roku 15 dni. Nova je določba, da se povrnejo članom odborov potni stroški in drugi stroški, ki so zvezani s sejami, izgubljen dnevice pa morajo delegatom vrniti podjetja.

Nova naredba rudarske oblasti daje pravico, da začasno ali trajno razreši člane odborov bratovskih skladnic, ki bi oškodovali njen ugled. Stroške sodišča rudarskega zavarovanja nosi invalidska panoga Nova je tudi določba, da se morejo zavarovati pri bratovskih skladnicah prostovoljno upokojeenci in invalidi, ki že dobivajo podporo od bratovske skladnice, enako vdove in sirote, državni uslužbenci in nameščenci, ki spadajo pod druge zakone. Nove določbe v teh pravilih glede pravic za obvarovanje članstva za primere onemoglosti, starosti in smrti so zelo ugodne za rudarsko delavstvo. Ta pravila namreč omogočajo rudarjem in njihovim družinam, da morejo pod danimi pogoji obnoviti že izgubljeno članstvo v skladnicah. Nova pravila določajo naslednje kategorije dnevne mezde: izven kategorije 50 din, za I. kategorijo 42 din, za II. kategorijo 36 din, za 3. kategorijo 30 din, v 4. kategorijo 25 din, za V. kategorijo 20 din in za VI. kategorijo 16 din. Izven kategorije so tisti rudarski uslužbenci in delavci, ki dobivajo nad 1500 din mesečnih dohodkov, v I. kat. tisti, ki dobe nad 1000 din, v II. kat. tisti, ki dobe pod 1000 din in vsi, ki so že 25 let v službi, v III. kat. tisti, ki so vsi, ki so že 25 let v službi, in vsaj 10 let člani bratovskih skladnic, v IV. kat. so jamski vozači in navadni jamski delavci, zunanji delavci z nad 10 let službe ter delavke z nad 15 let službe, v V. kat. so mlajši zunanji delavci, dnevničarji ter delavke, ki so že izpolnili 25. leto življenja in imajo pet let polnovrednega članstva V. VI. kat. so učenci, vajenci ter drugi začetniki ter mlajše delavke.

Nekatere nove določbe pa so za ogromno večino slovenskega rudarskega delavstva sicer sprejemljive, ne pa za nekatere lažje invalide in upokojece, ki bodo kljub temu, da uživajo v zasebnih rudnikih možnost lažjih služb, v celoti prejemali v bodoče le tolikšne prejemke, kakor so jih tedaj, ko so bili zdravi. Teh rudarjev pa je le malenkosten odstotek.

Z novo uredbo pa bo ogromna večina slovenskih rudarjev, bodisi v zasebnih rudnikih, bodisi v državnih, zelo mnogo pridobila, pridobila pa bodo zlasti vdove in sirote rudarjev ter bodoči upokojeenci in invalidi. Čeprav nova uredba še ni popolna in ni zadovoljiva, vendar bistveno je ureja vprašanje našega rudarskega socialnega zavarovanja ter pomenja velik socialni uspeh sedanje vlade.

Strašna smrt mladega delavca

Celje, 3. januarja.

Ze »Ponedeljski Slovenec« je poročal o strašni nesreči 29-letnega delavca Drnovška Antona iz Knezdola pri Trbovljah, ki je čestil s unjo porcelanaste izolatorije v transformatorski postaji pri Laškem. Zaradi neprevidnosti je prišel s cunjjo v dotiko z električnim tokom, ki ima 35.000 voltov napetosti. Nastal je velik plamen, ki je objel ubogega delavca, močna struja pa ga je z vsjo silo vrgla 3 m globoko na tla. Obledela se mu je vžgala, plamen pa mu je prizdejal grozne opekline po vsem telesu. Nesrečnega so prepekljali v celjsko bolnišnico. Ze med vožnjo se je v strašnih bolečinah zvijal in kričal, ko so ga pa pripeljali v bolnišnico, je začel besneti, da so ga morali zvezati. Zdravnik mu je nudil takoj pomoč in mu dal injekcije, vendar je bilo njegovo stanje brezupno. Danes zjutraj okoli pol 6 je po groznem 17-urnem trpljenju izdihnil. Pokopali ga bodo na celjskem boln. pokopališču.

Komunist čen list prenehal

Z decembrsko številko lanskega leta je prenehal neki komunistični mesečnik, ki je v hrvatskem in slovenskem jeziku izhajal v Belgiji, imel pa je svoje podružnice tudi v Franciji in po drugih državah, kjer je kaj več izseljencev iz Jugoslavije. V državo so ga pošiljali večinoma v zaprtih ovojnicah »Svetovnega odbora za borbo proti tuberkulozi«, ki ima svoj sedež v Parizu. List je natančno poučeval člane komunističnih organizacij, kako se morajo vrniti v vse »nefašistične« in »demokratske« organizacije, ne da bi se sami družili v kake sekte in si tako zaprli vpliv na širši krog. Obenem pa je skrivaj svoje namene pod borbo za pravice političnih kaznjencev, za omiljenje vojnih grozot itd., in seveda silno ščuvajoče pisal o razmerah v Jugoslaviji in neprestano govoril o samem »nasilju«, »zatiranju«, zlasti o »silnem trpljenju političnih kaznjencev.

Drobne novice

Koledar

Torek, 4. januarja: Tit, škof; Angela Fotinska, vdova.
Sreda, 5. januarja: Telesfor, mučenec, Emilijana, devica.

Novi grobovi

† V Ihanu pri Domžalah je na novega leta dan v 88. letu starosti mirno v Gospodu zaspala gospa Terezija Breznik roj. Orehek, mati ravnateljice gimn. v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu g. dr. Antona Breznika. Pokopali so jo v pone-deljek na župnem pokopališču v Ihanu. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljeni naše globoko sožalje!

† V Ljubljani je izdihnila svojo blago dušo ga. Marija Piskar roj. Jerman. Pogreb bo v sredo ob 2 popoldne. Blag ji spomini! Zaljubljeni naše sožalje!

† V št. Vidu pri Grobelnem je nenadoma umrl g. Franjo Pogacnik, šolski upravitelj, odlikovan z redom sv. Save 5. stopnje. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljeni naše sožalje!

Osebnosti

— Poročil se je na Jesenicah g. Vaso Terseglav, uradničen jeseniški železarnar, sin uradnika »Slovenca«, z gđ. Tončko Savinjsko, uradnica »Slovenca«. Uprave na Jesenicah. Nevesta je bila marljiva in vsestranska prosvetna delavka in izborna cerkvena pevka. Novoporočencema želimo veliko božjega blagoslova na novi življenjski poti.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Ganljivo noveletno voščilo. Slepi otroci iz zavoda v Kočevju so poslali našemu uredništvu nenavadno noveletno voščilo, namreč napisano s črkami, ki so z iglo vdolbene v papir: »Veselo in srečno novo leto vam žele hvaležni slepi otroci! Slepi otrokom se za to pozornost iskreno zahvaljujemo in jim obljubljamo, da jih ne bomo pozabili!«

— Cerkev za Slovence na mednarodnem evharističnem kongresu v Budimpešti. Vodstvo mednarodnega evharističnega kongresa, ki bo v maju mesecu v Budimpešti, je za slovensko službo božjo v dneh kongresa namenilo cerkev bolnišnice sv. Elizabete, za Hrvate pa kapucinsko cerkev. Obe sta v eni izmed glavnih ulic Budima (Főutca), druga od druge oddaljeni dobrih pet minut. Kapucinska cerkev more sprejeti kakih 800 ljudi, cerkev sv. Elizabete pa do 600. Cerkev leži blizu Donave nasproti parlamenta. V neposredni bližini je višeti most čez Donavo, čez katerega se v najkrajšem času pride v središče mesta in do kraja glavnih slovesnosti. Med tema dvema cerkvama je budimski društveni dom, katerega velika dvorana je Hrvatoma in Slovencem dodeljena za zborovanje.

— Mednarodne štipendije za 1937/38 in 1938/39. Zveza akademsko izobraženih žensk v CSR ponuja dve štipendiji po 2000 Kč za šest tednov. Ena je za študentko, druga za absolventko kake fakultete. Prijave do 9. januarja 1938. Prošnji je priložiti curriculum vitae, podatki o znanstvenem delu in razlog, zakaj želi dodatno študirati v CSR. — Mednarodna federacija AIZ ponuja posebno štipendijo 36.000 din za najboljšo neizbrano kandidatko iz junior-sekcije. (Pogoji: starost pod 30 let in znanstveno delo v področju: matematike, fizike, kemije, geologije, biologije, psihologije ali patologije.) Svoobodna izbira dežele, štipendija začneja z majem 1938, za leto dni. Priložiti curriculum vitae in znanstveno delo. — Prijave do 9. januarja na naslov: Olga Grahor, Ljubljana, Miklošičeva 6.

— Nesreča pri sankanju. V Koprivnici pri Rajhenburgu si je pri sankanju zlomil nogo 12-letni Marjan Bračun, sin delavca. Prepeljali so ga v bolnišnico v Krško.

— Za amnestijo monopolističnih glob se potegujejo gospodarski list »Jugoslovanski Lloyd«. Pravi, da je v Hercegovini okrog 10.000 kmetov, ki goje tobak, kaznovanih z globami do 60 milij. din in da teh glob kmet ne more plačati in ne odsesti. Pa tudi vzgojno nimajo skoraj nikakega pomena, ker si ni mogoče misliti, da bo kmet, ki sadi tobak in pokadi tu in tam kaj svojega pridejka, zaradi globe v bodočnosti ravnal kaj dosti drugače.

— Nov židovski list v Zagrebu. Pred kratkim je v Novem sadu začelo izhajati glasilo tamošnjih židov, tednik »Židovska tribuna«. List pa si je v kratkem času toliko opomogel, da se je uredništvo s svojim listom preselilo v Zagreb.

— Sokolska akademija. Noveletna številka »Gorenjec« s precej izričito ostro piše o neki sokolski akademiji v Strazišču pri Kranju. O vsej izvedbi napovedanih tokh se izraža popolnoma uničevalno in bo odsek moral ukreniti kaj močnega ali proti slabemu delovanju, ki se je pokazalo na akademiji, če je kritika utemeljena, če pa ni utemeljena, bo pa moral nastopiti proti listu, ki ga je vsej javnosti pokazal v tako slabi luči. Kritika v glavnem pravi, da društvo, ki nemoteno deluje in goji telovadbo že leta in leta, ne bi smelo pokazati tako nepopolne prireditve. Zelo smo radovedni, kateri način si bo odsek izbral, da opere svojo čast.

— Država plača najemnino zagrebski šoli. V Zagreb se je vrnil tamk. mestni župan, ki je posredoval pri raznih ministrstvih v Beogradu v zadevi zagrebskih šolskih poslopj. Dosegel je zagotovilo, da bo država plačala dolžno najemnino. Ministrstvo za socialno politiko je dalo g. županu 100.000 din za zagrebsko socialno skrbstvo, predsednik narodne skupščine 10.000 in predsednik senata 10.000 dinarjev.

— Velik vlem v Zagrebu. V prostore Standard Vacuum v Zagrebu so vlomili neznan vlomilec ter odnesli iz blagajne 63.000 gotovine.

— Morilec Georgije Sovilj bo odgnan v Banja luko. Zagrebska policija je zaključila preiskavo proti morilcu Georgiju Sovilju ter njegovim so-krivcem zaradi pokolja cele družine v neki bosenski vasi. Preiskavo o temi zločinu vodi tudi policija v Banja luki, kamor bo prihajale dni zagrebska policija poslala vse štiri prijete morilce.

— Huda burja na Jadranu. Nad vsem Jadranskim morjem še vedno vlada hud mraz ter divja huda burja. Vsi parniki vozijo z velikimi zamudami, zlasti pa oni parniki, ki prihajajo iz Trsta in Zadra v jugoslovanske luke.

— Polovična železniška vozšina v Ljubljano traja še do 8. januarja. Vzemite si na odhodni postaji legitimacijo, vzorec K 13 in jo dajte žigovati pri blagajni razstave bratov Subicev v Narodni galeriji.

Liubljana

dne 4. januarja 1938

Gledališče

Drama: torek, 4. januarja: Beraška opera, red B. Sreda, 5. januarja: Svedrovci. Red Sreda. Četrtek, 6. januarja ob 15: Peterčkovice poslednje sanje. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: Bela bolezen. Izven. Cene od 20 din navzdol.

Opera: torek, 4. januarja: Zaprt. Sreda, 5. januarja: Tosca. Premiera. Premierski abonma. Četrtek, 6. januarja ob 15: Pod to goro zeleno. Izven. Cene od 30 din navzdol. Ob 20: Gorenjski slavček. Izven. Cene od 30 din navzdol. Petek, 7. januarja ob 15: Seviljski brivci. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Prireditve in zabave

Poselska zveza v Ljubljani vabi na božičnico, ki bo 6. januarja ob petih popoldne v frančiškanski dvorani. Vstopnice se prodajajo v pisarni »Pax et bonum« in eno uro pred pričetkom pri blagajni. Vabimo služkinje in drugo občinstvo k obilni udeležbi! Cene so znižane: 6, 4 in 2 din.

Sestanki

Dekliški kroček prosvete Ljubljana-mesto ima drevi točno ob 8 redni sestanek v Bernardinovi sobi v frančiškanskem kolegiju.

Frančiškanska prosveta v Ljubljani ima drevi ob 8 v frančiškanski dvorani svoj redni letni občni zbor, pred katerim bo simbolični prikaz dela posameznih odsekov in zabaven ter poučen prizor »Zupančičeva Zorica v šoli«.

Pevski zbor Glasbene Matice ima drevi ob 20 vajo vsega mešanega zhora. — Odbor.

Dekliški kroček Prosvetnega društva Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek.

Pantovski odsek Ljubljana-mesto. Vsi člani telovadke, starejši in mlajši, naj pridejo k telovadbi drevi ob pol osmih v telovadnico II. drž. gimn. na Poljanah.

Lekarne

Nožno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Zanimalo vas bo...

... da pripravljajo v Drami novo mladinsko predstavo, in sicer starodavno pravljico »Snežuljčico« v novih stihih Pavla Golie, in da bo igrala naslovno vlogo Ančka Levarjeva, igro pa bo pripravil Ciril Debevec...

... da se uprizori v kratkem Strindbergova žalostna »Gospodična Julija« in Čehova »Snubač«, obe igri na en večer. V prvi igri: Severjeva naslovno vlogo; Levor in Gabrijele, v drugi pa naslovno vlogo Stupica; nadalje Levarjeva in Potokar. Obe igri je režiral inž. Stupica...

... da študirajo Zupančičevo »Veroniko Dese-niško« z go. Miro Danilovo v glavni vlogi, v režiji Cirila Debeveca...

... da pripravljajo Opera novo opereto »Helteo«, za katero je napisal libreto in muzikalni osnutek inž. Peter Golovin-Gresserov, baletni mojster naše Opere, da je opereto instrumental g. Bogomir Leskovic. Naslovno partijo bo pela naša simpatična mlada koloraturka Nolljeva, muzikalno vodstvo je v rokah dr. Svare, režijo vodi prof. Šest...

... da se uprizori na novo Mozartova opera »Don Juan« pod taktirko ravnatelja Poliča...

... da pride letos na vrsto Verdieva popularna opera »Rigoletto«, ki jo bo muzikalno naštudiral dirigent Anton Neffat...

... da bo v torek, 5. januarja ob 20 zvečer prireditve Penkluba in Češkoslovaške-jugoslovanske lige »Češki literarni večer«, na katerem bosta predavala in brala svoja dela pesnik Hora in romani-pisec Novy...

Advokat

Muc Viljem

se je preselil v Gajevo ulico 3/II
poleg Nebotičnika

1 Članstvu Slomškove družbe in prijateljstvu. Sv. maša za ustanovitelja naše katoliške učiteljske organizacije t. g. Fr. Jakliča bo v sredo, 5. januarja ob pol 7 v frančiškanski cerkvi pri oltarju sv. Križa. Prosimo obilne udeležbe.

1 Kongregacija gospodov pri sv. Jožefu obvešča svoje člane, da bo v sredo, 5. t. m., ob 7 zjutraj sv. maša zadušnica za pokojnim članom gospodom Francetom Jakličem in sicer v kongregacijski kapelici. Isti dan zvečer ne bo rednega sestanka ter bo naslednji teden šele v sredo, 19. t. m., ob pol 8 zvečer. — Odbor.

1 Sv. maša-zadušnica za t. sobrata Jož. Zupančiča bo v križanski cerkvi v sredo 5. januarja ob 6 zjutraj. Člani moške in mladeniške kongregacije križanske in drugi prijatelji pokojnega sobrata vlijudno vabljani.

1 Spremembe na sodišču. Na kazenskem oddelku ljubljanskega okrožnega sodišča so bile z novim letom izvršene nekatere osebne spremembe. Dosedajni kazenski sodnik-poeidnec g. Fran Gorečan je dodeljen civilnemu senatu. Njegov referat je prevzel sodnik Josip Kokalj, ki je bil kot tajnik doslej dodeljen stolu sedmorice oddelek B v Zagrebu. Prav tako je član kazenskega senata Karel Javoršek premeščen na civilni oddelek. Člani kazenskega senata so letos sodniki: Ivan Kralj, ki fungira tudi kot predsednik kazenskega oddelka, dalje Fran Kovač, Ivan Brelih in Rajko Lederhaas.

1 Razstava bratov Subicev se bliža svojemu koncu in bo zaprta v nedeljo 9. januarja. Narodna galerija vabi vse zainteresirane, da si razstavo ogledajo še zadnji teden. Vstopnina za galerijo in paviljon 10 din.

1 Naval smučarjev med noveletnimi prazniki. Med noveletnimi prazniki so ljubljanski smučarji zvedeli, da je okrog in okrog njih sijajna smuka. V Ljubljani je bil eneg sicer zamrznjen in le nekatere najbolj drzni so se smučali po pobočjih Golova in Rožnika. Ogromna večina ljubljanskih smučarjev pa je odšla na Gorenjsko. Tem so se pridružili tudi smučarji iz Zagreba in iz Srbije. Večerni gorenjski vlaki, s katerimi so se vračali smučarji proti Ljubljani in Zagrebu, so bili tako

Kino
MATICA
Tel. 21-24

Premiera močnega in dramatičnega filmskega dela

ŽIVLJENJE IN KOMEDIJA

(Nur ein Komödiant) - Rudolf Forster - Hans Moser

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Najnovejši dogodki v žurnalu

nabito polni, da so morali potniki v vseh kupejih le stati, uvesti se pa skoraj nihče ni mogel.

1 Brzovjavna naročnina. Opozarjamo vse trgovce, banke, društva itd., ki imajo skrajšane brzovjavne naslove, telefonično posredovanje brzovjav, predajo brzovjav na obračun, tajnospisne brzovjave in posebno dostavo brzovjav, da obnove naročnino do 10. t. m. v smislu okrožnice, ki je bila dostavljena skupno s čekovno položnico. — Pošta Ljubljana I.

1 Nekaj zanimivosti iz zemljiške knjige. Za preteklo leto izkazuje zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča prav živahne posle, vendar pa je število vlog lani padlo za okoli 100 napram l. 1936. V prvi vrsti je zemljiška knjiga zaznamovala prav milijonske intabulacije različnih posojil in hipotekotomoničnih kreditov. Lani je november dosegel največji rekord glede posojil. Vloženih in zaznamovanih je bilo pri raznih posestvih in hišah 107 intabulacijskih predlogov za celotno posojilno vsoto 41.107.527 din. Izbrisano pa je bilo pri 43 posestvih vsega 4.507.412 din posojil v novembru. Prav živahne so bile kupčije s hišami in zemljišči.

1 Šoferji, ki so se priglasili za tečajni pouk o dieslovih motorjih, naj se zberejo dne 7. januarja 1938 ob pol 8 zvečer pred glavnim vhodom obrtne šole (srednja tehnična šola). Vsi prijavljeni, ki niso člani Zveze šoferjev dravske banovine, naj prinesejo s seboj šofersko legitimacijo, vsi pa pisalno orodje. Z. S. D. B.

1 Ključite za elektropopravila tel. št. 34-21. Se priporoča Havliček Franc s m o Sv. Petra c. 5.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Coolen Anton: Brabantki rod. Roman. Prevreda Dora Vodnikova. Leposlovna knjižnica, zv. 26. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, l. 1937. Str. 206. cena 45 din, vez. 55 din. Prav hvaležni moramo biti zato Jugoslovanski knjigarni, ki nas je s priloženo knjigo seznanila z enim najboljših mlajših nizozemskih pisateljev, ki obhaja ravno letos štiridesetletnico svojega rojstva. Coolen, po poklicu časnakar, nas vodi v tem romanu v nizozemsko vas, kjer raste klen in zdrav kmečki brabantki rod, globoko zakoreninjen v svoji grudi. Tu pastiruje ljubezni župnik Vogels, ki previdno vodi svoje duše v njih dnevnih legobah. Roman je zrela in premišljena umetnina modernega pisatelja, iz katere vre ljubezen do zemlje in vera v življenje, čeprav ga prepletajo neizbežne trpkosti. Ničesar izumetničenega ne najdemo v tem delu, ki nas oboji ravno s svojo preprostostjo, da se ob njem nehoti globoko zamisliti. Skratka: majhno in na prvi pogled neznačno delo, ki bo pa s svojo globoko umetniško silo in etično etiko, izvirajoč iz zdrave kmečke zemlje, takoj popolnoma osvojilo preprostejša in literarno izobraženega bralca. Zato bo po tej knjigi, kakor po malokateri drugi, rad segel vsak in jo prebral z največjim užitkom. Lep gladek prevod in elegantna zunanja oblika nam to res dobro knjigo še bolj prikupita.

Celje

1 »Kralj z neba« na celjskem odru. Gledališka družina bo uprizorila veliko Gregorinovo božično igro »Kralj z neba«. Predstave bodo tri. Na praznik Sv. treh kraljev bo ob 4 popoldne predstava samo za mladino, v soboto 8. januarja ob pol 9 zvečer pa bosta predstavi za ostale. Predprodaja vstopnic v Slomškovi tiskovni zadrugi.

1 Božičnica Poselske zveze. V nedeljo ob pol 4 popoldne je priredila Poselska zveza v Celju v Domu v Samostanski ulici božičnico, katere se je udeležilo veliko število članic in povabljenih gostov. Ob krasnem božičnem drevescu so zapela članice nekaj lepih pesmi. S petjem in deklaracijami je božičnica potekla kar najlepše v veliko veselje agilnih članic Poselske zveze. G. prof. Kovačič je v pričetnem govoru bodril članice za nadaljnje delo tako poštivnovalne in potrebne socialne organizacije.

1 Nesreča na Smrekovu. V nedeljo ob 8 zjutraj se je ponesrečil pri smučanju na Smrekovu Viktor Volček, član TK Skale iz Celja. Zlomil si je desno nogo v gležnju. Njegovi tovariši iz Celja in Črne so ga nesli v rudarsko bolnišnico v Črno, kjer mu je zdravnik nudil prvo pomoč.

1 Posnemljanja vredno. Tvrška Rakusch v Celju je izplačala pred novim letom vsem svojim uslužbencem trinajsto plačo.

KINO METROPOL

naznanja cenjenemu občinstvu, da se bosta odslej naprej vršili dnevno samo dve predstavi in sicer ob 16.15 in 20.30; ob nedeljah in praznikih pa kakor doslej ob 16.15, 18.15 in 20.30.

Danes ob 16.15 in 20.30 film o plemeniti ljubezni in žrtvi ter veličastnem heroizmu človeka, ki se bori za progres človeštva:

„Luč v megli“

1 Krajevni odbor UV invalidov v Celju je bil primoran lanske tomlolo preložiti na prvo lepo nedeljo v mesecu maju 1938. Pri tej priloži prosa humanitarna društva v Celju, da ne bi isti dan imela kakšnih prireditve.

1 Prijava vozil. Lastnike motornih vozil, fja-karekih, polifankarskih koles, biciklov opozarjamo, da se priglasijo do zadnjega januarja pri predstojništvu mestne policije in sicer tisti, ki so doma na področju celjske mešne občine, ostali pa pri svojih upravnih občinah odnosno na okrajnem načelstvu v Celju.

1 Nekaj iz celjske statistike. Število brezposelnih v Celju od dneva do dneva narašča. V evidenci celjske javne borze dela je bilo 20. decembra lani 651 brezposelnih. 1. januarja pa je število brezposelnih naraslo že na 790.

1 Koliko tujcev je obiskalo naše Celje. V mesecu decembru je obiskalo Celje 934 tujcev, med temi 834 Jugoslovancev in 100 tujcev. V mesecu novembru 1937 je obiskalo Celje 1020, v decembru 1936 pa 798 tujcev. Ako pregledujemo statistiko tujeskega prometa v Celju, opažamo, da vsako leto obišče nekoliko manj tujcev Celje. Tako je v letu 1936 obiskalo Celje 13.542 tujcev, lani pa 13.208.

1 Kino Union prinaša danes ob 18.30 in 20.30 film iz življenja v Rusiji z Ano Sten v glavni vlogi »O samljena žena«.

Ludsko gibanje v letu 1937

Grčarice. Naša župnija šteje 300 duš, od teh je 1/3 Nemcev in 1/3 Slovencev. V letu 1937 je bilo rojenih 9 otrok, od teh 3 Nemci, 4 Slovenci in 1 mešanik staršev. Umrlo jih je 8, od teh 4 Nemci, 2 Slovence, 1 Italijanka in 1 mešanik staršev. Na oklicih je bilo 5 parov, od teh 2 nemška, 1 slovenski in 2 mešana; od teh sta bila doma poročena 2. drugod pa 3 pari. Sv. obhajil je bilo razdeljenih 1413, od teh v župni cerkvi 1233, na Glazuhi pa 180.

Gornja Radgona: Rojenih je bilo 125 otrok (v letu 1936 153). Umrlo je 79 oseb (78). Poročenih je bilo 40 parov (31). Župnija Sv. Petra v Gornji Radgoni šteje nad 4900 prebivalcev.

Maribor

1 80 letnica življenja je praznovala te dni gospa Karolina Zihner, vdova po nadučitelju v Vurbergu. Gospa, ki je kljub visoki starosti še duševno in telesno čvrsta in čila, je mati predsednika okrožnega sodišča v Mariboru dr. Franja Zihnerja. Želimo ji še mnogo let srečnega življenja!

1 Iz sodne službe. Z novim letom so se pri mariborskem okrožnem sodišču izvršile sledeče spremembe: Dr. Jože Čemer je postal član kazenskega senata; Josip Kolšek je premeščen kot sodnik-poeidnec na civilni oddelek okrožnega sodišča. Sodiščnik okrajnega sodišča dr. Boris Mihalč je dodeljen ministrstvu pravde kot inštruktor za uvajanje novega izvršilnega postopka pri sodišču na teritoriju bivše Srbije.

1 Kaj pravijo proizvajalci mleka. Na pripombo, ki smo jo prejeli iz mariborskih uradniških krogov proti zvišanju cen mleka, nam sporočajo proizvajalci mleka sledeče: Mleka ne nameravamo podražiti več, kakor za 25 par pri litru, to pa zaradi letošnje akrajno elabe kakovosti krme. Le z dodatkom dragih krepkih krmil je letos mogoče primerno krmiti molzne krave. Kakor hitro bo mogoče zopet normalno krmiti, bo cena zopet znižana. Ker bi s slabim krmiljenjem mleko pri molzni živini popolnoma presahnilo, je tudi v interesu konsumentov, da se količina mleka vzdrži na normalni višini, da ne pride do pomanjkanja, kar se je že zgodilo v nekaterih drugih mestih, ki so sedaj navezana na uvoz mleka iz sosednje banovine.

1 Lepo silvestrsko prireditev so imeli vrli pobrežki prosvetarji v gostilni Weber na Zrzkovski cesti. Udeležba je bila tako velika, da mnogo obiskovalcev ni dobilo prostora.

1 Poročila sta se na Novega leta dan v magdalenski župni cerkvi g. Karel Jurkovič, stražnik mariborske mestne policije, in gđ. Elica Kebeč. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

1 Gledališki abonma, ki je zaradi praznikov in zaradi odsotnosti mnogih abonmentov preko praznikov izostal, začne zopet teči od danes naprej. 1 Kako je bilo lani z zakonskimi ločitvami. Lani je bilo na področju mariborskega okrožnega sodišča izvršenih 127 ločitev, razvez in razveljav zakonov (lanskega leta samo še 95). Izpodbijani zakonski rojevi je bilo lani 11.

1 Zrcalo gospodarskega življenja. Na področju mariborskega okrožnega sodišča je bilo v preteklem letu 17 poravnav (v l. 1936 pa 18) in 13 konkurzov (lani 10). Novih firm in zadrug se je vpisalo v trgovski register 46, od tega pa so bili trije predlogi zavrnjeni. Civilnih pravnih je bilo 694 (lani 634), trgovskih in meničnih pravnih 43 (lani 57). To so pravde za zneske od 12.000 din naprej. Največja pravda, o kateri se je lani razpravljalo, se glasi na vsoto 3.800.000 din.

1 Protest vinogradnikov. Okoliške vinogradnike je zelo zadela novica, da se namerava ukiniti dovoljenje za prodajo vina v manjših količinah od 5 litrov naprej. Edino e tako prodajo so do sedaj lahko vzdrževali cene vina na primerni višini. Zaradi nameravane ukinitve tega dovoljenja bodo imeli vinogradniki iz mariborske okolice v nedeljo dopoldne protestno zborovanje, na katerem bodo v posebni resoluciji izrazili svoje zahteve ter jih sporočili merodajnim oblastvom.

1 Smrtna kosa. V Studencih, Kralja Petra cesta 75, je umrl v starosti 79 let posestnik Anton Zelenko. — Na Meljski cesti 44 je umrl 85 letni zasebnik Ivan Karmel. Naj počivata v miru!

1 Carinski dobodki v decembru. Pri mariborski carinarnici so znašli v decembru dobodki 8.940.218 din. Od tega odpade na izvoz samo 27.063, vse ostalo na uvozne carine. Depozitov je imela carinarnica v decembru 1.743.478.50 din.

1 Mesarske prodajalnice morajo biti po novi bankni naredbi na praznik sv. Treh kraljev zaprte tako v mestu kakor na deželi. Združene mesarjev opozarja na to svoje člane in občinstvo.

1 Nesreče pri zimskem športu. Za noveletne praznike so se dogodile pri smučanju in sankanju v Mariboru kar štiri težke nesreče. Za Tremi ribniki se je ponesrečil pri smučanju 24 letni delavec Vilko Čadež, ki si je zlomil desno nogo. — Na strminah Montebella se je smučal 9 letni sin delavca Josip Klinder ter je oblezel pri padcu e stro do desno nogo. — Pri Sv. Bolfeu na Pohorju se je zasmučala v drevo 19 letna tovarniška delavka Greta Jurčič ter si je pri tem dvakrat zlomila levo nogo. — Pri sankanju se je močno poškodovala 9 letna mesarijeva hčerka Zdana Vučur iz Taborake ulice. Za tremi ribniki se je sankala s svojim bratcem in je zavozila v drevo, v katerega je udarila z obrazom. Vse lice si je na drevesu razbila. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

1 Od doma je pobegnil 13 letni Avgust Cirič. Fant je oblečen v sivi kratek povrtnik, modre hlače, na glavi ima športno čepico.

1 Bankovec za 100 din je našel policijski stražnik Klarič v nedeljo zvečer pri gledalci blagajni. Lastnik dobi denar na policiji.

Gledališče

Torek, 4. januarja ob 20: »Cvrček za pečico«.

Red A.

Sreda, 5. januarja ob 20: »Pod to goro zeleno«.

Red D.

Četrtek, 6. januarja ob 15: »Marija Stuart«. Znižane cene. Zadnjikrat. Ob 20: »Pesem s ceste«. Znižane cene.

Sv. Križ pri Roč. Slatini

Moč našega zadružništva

Poslovno poročilo Glavne zadružne zveze

Belgrad, dne 3. januarja.

Za občni zbor je izdala Glavna zadružna zveza obširno in dokumentirano letno poročilo, ki ne obsega samo dogodkov za 1936, ampak tudi za 1937. Poročilo prinaša glavne podatke o splošnem gospodarskem položaju, nato o položaju včlanjenih zadružnih zvez in zadruge ter računske zaključke Glavne zadružne zveze za zadnja dve leti (1936 in 1937). Letošnje poročilo je razlagati s tem, da je medtem stopil v veljavo novi zadružni zakon in je postala z njim Glavna zadružna zveza vrhovna službena organizacija našega zadružništva. S tem se razširi delovanje Glavne zadružne zveze, ki je v dosednji obliki obstojala od 14. junija 1920.

Število zadrug v članstvu Glavne zadružne zveze je naraslo od 1934 na 1935 od 6.962 na 7.254, nato leta 1936 na 7.610 zadrug, istočasno pa je število članov zadrug naraslo od 876.342 na 918.114 in 933.384. Pred 10 leti je znašalo število zadrug 4.126, zadrugnikov pa 501.643. Število tako zadrug kot zadrugnikov se je v zadnjih 10 letih vključno gospodarski krizi skoraj podvojilo. Številčno najslabši razvoj izkazuje kreditne zadruge, katerih je bilo 1936 3.131 (1935 3.083, 1936 2.455), dočim je od 1935 na 1936 število konsumnih zadrug naraslo od 1.901 na 2.079, ostalih zadrug pa od 2.270 na 2.400.

Zaradi tehničnih težav še ni uspelo sestaviti skupne statistike včlanjenih zadrug za leta 1936, tako da segajo podatki le do 1935.

Pri krajevnih zadrugah je število naraslo od 1934 na 1935 od 6.962 na 7.254, toda podatke je poslalo za 1936 le 4.919 zadrug s 747.982 člani (1934 5.009 zadrug s 748.894 člani). Promet vseh včlanjenih zadrug je znašal 1935 9.807.1 (1934 8.790.9) milij. din.

V naslednjem podajamo pregled najvažnejših bilančnih postavk članic krajevnih zadrug (niso vštete zveze) za zadnja leta v milij. din:

Aktiva:	gotovina		nepremičnine	
	naložbe	posojila	inventar	izguba
1927	367.4	1.238.6	104.2	4.5
1928	460.6	1.534.7	138.5	5.6
1929	460.9	1.931.9	193.8	6.2
1930	622.8	2.381.9	229.8	14.0
1931	522.2	2.284.0	230.3	13.5
1932	488.8	2.205.4	250.0	16.2
1933	465.0	2.202.1	253.3	15.8
1934	457.3	2.092.1	273.6	12.9
1935	455.7	2.013.2	294.6	18.5
Pasiva:	delež		rez. skladi	
	delež	rez. skladi	vloge	upniki
1927	76.0	90.2	1.436.1	296.9
1928	87.9	110.4	1.754.6	362.5
1929	128.4	148.5	2.129.3	505.7
1930	158.0	194.0	2.400.3	750.8
1931	136.3	247.2	2.356.4	566.3
1932	156.5	233.5	2.252.7	587.3
1933	149.4	237.1	2.195.3	609.7
1934	132.1	234.9	2.019.3	579.0
1935	129.7	300.5	1.985.1	528.3

Ti podatki nam kažejo, da so se vloge pri zadrugah od leta 1930 dalje zmanjšale za okoli 415 milijonov dinarjev, kar pomeni veliko vsoto. Lastna sredstva zadrug se drže kolikor toliko stalno, izvzemši v najhujših letih krize, ko so se deleži zmanjšali, naraščale pa so še vedno rezerve. Upniki, ki so zlasti važni pri nekreditnih zadrugah, so se zaradi odpovedi kreditov zelo zmanjšali že leta 1931, pa tudi v naslednjih letih so bila tuja sredstva zadrug majhna. Posledice odloka vloge se vidijo v zmanjšanju gotovinskih zadrug in pa v zmanjšanju posojil zadrugam.

O obsegu in učinku poslovanja našega zadružništva govorijo še naslednji podatki (v milijonih dinarjev):

	prebitke	bilančna vsota	promet
1927	19.1	1936.3	8118.5
1928	24.4	2353.0	9819.3
1929	37.2	2984.7	12107.2
1930	44.3	3577.6	12298.1
1931	35.2	3384.7	—
1932	38.5	3256.4	—
1933	22.4	3365.1	—
1934	17.9	3117.9	8790.9
1935	26.7	3017.2	9897.1

Bilančna vsota včlanjenih zadrug se je zmanjšala od 1930 na 1935 za nad pol milijarde dinarjev. To se je poznalo tudi v zmanjšanju čistega dobička zadrug, še bolj pa v padanju prometa, ki se je komaj v letu 1935 nekoliko dvignil.

Kmečki dolgovi

Po podatkih Glavne zadružne zveze je bilo od 2816.2 milij. din izročeni kmetijskih dolgov zadružnih dolgov 894.4 milij. in sicer v Belgradu 209.36, Zagrebu 178.96, Ljubljani 423.6 in Sarajevu 82.45 milij. din. Najvažnejše vprašanje

pri likvidaciji kmetijskih dolgov tvorijo gotovo pogoj kreditiranja privilegiranih ustanov za oddane kmetijske dolžnike in obveznice države. Glavna zadružna zveza je v tem oziru opozarjala merodajne činitele, da prvotno zamišljen način ne odgovarja potrebam zadružništva, ker bi prišlo za mobilizacijo premajhne vsote. Višina lombardnega kredita s 50% bi dala zadrugam samo 107.7 milij. din, kar je vsekakor premajhna vsota gotovine. Tudi rok za te mobilizacijske kredite je prekratek in ravno tako pogoj, da se s temi krediti izplačajo predvsem male vloge do 10.000 din. Uspeh intervencije Glavne zadružne zveze je v tem, da krediti niso vezani na pogoj izplačevanja malih vlog do 10.000 din in povšani je tudi odstotek kreditiranja od 25 na 50% zastavljenih terjatev.

Delo Glavne zveze

je bilo obsežno. Zveza se je zavzemala za ureditve vprašanja modre galice, za sodelovanje s Prizadom, za vprašanje silosov, za davčne oprostitve zadrug, za uvedbo nadstropne lastnine itd. Storila je mnogo za razširjenje zadružne misli, propagirala čim boljše izvedbo proslave mednarodnega zadružnega dne, razpisala natečaj za zadružno himno, izdala številne propagandne publikacije, svoja poročila itd. Zadruž-

nih šol je sedaj v državi 5: najstarejša je ljubljanska, obstojali sta še šoli v Zagrebu in Vrhu, leta 1937 pa sta bili osnovani v Belgradu in Novem Sadu.

Obširno je bilo revizijsko delo in je v letu 1937 zveza revidirala 6 drugih zadružnih zvez, nadalje 2 reviziji ob priliki sprejema v članstvo itd. Poleg tega je GZZ izvrševala številne intervencije v korist zadružništva iz vse države. Krepko je napredovalo delo za zblizanje in sodelovanje z mednarodnim zadružništvom. Tako je bil osnovan jugoslovansko-bolgarski zadružni institut.

Zveza šteje sedaj 24 članic. Zelo živahno je bilo delo živinorejske sekcije v Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. V letu 1936 so zadruge izvozile v Avstrijo 44.494 prašičev, v letu 1937 so izvozile zadruge 36.465 prašičev, v letu 1938 pa 33.545 prašičev, v Nemčijo 15.586 živih prašičev in 3135 goved ter 66 vagonov zaklanih prašičev.

Zveza sama izkazuje za 1937 dohodkov 0.5 milij., bilančne vsote 0.85 in presežka 140.784 din, kar je šlo v glavnem za odpise inventarja in okrepitve skladov. V l. 1937 so se dohodki zvišali na 0.7, bilančna vsota je znašala 0.84 milij., od tega lastna sredstva 0.2 milij. din, čisti presežek pa 42.459 din.

Končno vsebuje poslovno poročilo številne statistične tabele: pregled članstva pri zadružnih zvezah, pregled zvez, pregled krajevnih zadrug za 1934 in 1935 ter bilance revizijskih zadrug za 1936 in tudi osrednji blagovnih zvez za 1936.

KINO predvaja prekrasno filmsko delo
SLOGA Valček na ledu
Telefon 27-30

Santa Henle izvaja divne plesne šgure, za humor skrbite Ritz, glasbeni del izpopolnjuje Borah Minjevič s svojimi virtuozi.
Predstave ob 10., 19.15 in 21.15 uri

Devizne olajšave

Novo devizno olajšavo. Poročali smo že, da je finančni minister izdal odlok, po katerem morajo izvozniki oddati odtelj samo eno četrtino svojih deviz Narodni banki, ostale tri četrtine pa lahko prodajo na borzi. S tem se bo protivrednost, katero dobi izvoznik za svoje devize, zopet povečala, kar bo ugodno vplivalo na razvoj izvozne trgovine, kakor tudi na cene važnih izvoznih proizvodov, ki gredo v neklirinske države za proste devize. Do septembra 1935 je znašal odstotek za obvezno pomudbo 60%, septembra 1935 pa je bil znižan na 50%, februarja 1936 na eno tretjino nominalne vsote.

Novi odstavek čl. 7 deviznega pravilnika je sedaj že objavljen v Službenih novinah ter je stopil v veljavo dne 1. januarja 1938.

Izprememba deviznega pravilnika. Finančni minister je izdal odlok, po katerem se glasi čl. 16 deviznega pravilnika takole: Nalogi za prodajo deviz iz inozemstva v svrhu ustvaritve proste dinarice terjatve se imajo v celoti ponuditi Narodni banki. — Vse ostale devize do njihovega polnega zneska, razen onih, za katere je z deviznim pravilnikom in specialnimi odloki določen drugačen postopek, se ne morejo ponuditi na odkup Narodni banki. Pooblaščenim zavodom bodo dostavljali zaradi evidence Narodni banki mesečna poročila o nakupih in prodaji teh deviz z označbo osnove, iz katere izvirajo.

Ureditev plačilnega prometa z Italijo. Dne 31. decembra je odšel v Rim prvi viceguverner Narodne banke g. dr. Ivo Belin, da uredi nekatera tehnična vprašanja v zvezi s plačilnim prometom. Gre v glavnem za to, da se v bodoče vrše plačila v dinarjih za naš račun, a ne v lirah. Ta način plačila naj ne bi veljal za nazaj. V ostalem pa se sestane dne 12. januarja mešani jugoslovansko-italijanski odbor.

Novi glavni tajnik belgrajske borze. Na mesto dosedanjega tajnika belgrajske borze gosp. Milorada Zebića, ki je postal viceguverner Narodne banke, je bil imenovan dr. Jovan Gašić, šef kabineta v predsedništvu vlade. Gosp. dr. Jovan Gašić je star 40 let in je doktor ekonomsko-političnih ved pariske univerze, v začetku svoje kariere pa je služboval v Jadransko-podonavski banki.

Anuitete za naša posojila v Franciji. Po nalogu finančnega ministrstva je Narodna banka že izplačala anuitete za naša posojila, ki je zapadla dne 14. oktobra 1937 v smislu sporazuma s francoskimi upniki.

Gospodarski glasnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Poročali smo že, da namerava Zavod za pospeševanje zunanje trgovine izdajati vsakodnevno svoje poročilo. Sedaj objavlja Glasnik zavoda na naslovni strani sporočilo, da bo dnevno glasilo »Privredni bilten« zavoda začel izhajati 10. januarja na štirih straneh. Poleg tega dnevnega biltena, ki bo prinašal zlasti informacije o cenah, carinskodviznih, tarifnih in trgovinsko-političnih zadevah, priložena pa mu bo večkrat tudi priloga z drugimi informacijami.

bo zavod še nadalje izdajal svoj glasnik, ki bo namesto tednika mesečnik. Naročnina za dnevni glasnik znaša letno 500, 6 mesečno 300, 3 mesečno 160, 1 mesečno 60 din. Če pa se naroče za šest mesecev ali eno leto na dnevni glasnik, bodo dobili tudi mesečnik. Samo mesečnik stane 60 dinarjev letno.

Izpremembe pri jugoslovanskem kurirju. Dne 14. januarja 1938 bo v Zemunu, v hotelu Central, 2. redna glavna skupščina zadrug »Balkanska štampa«, izdajateljstvo zadruga z om. zav. v Belgradu. Na dnevnem redu je predlog o likvidaciji zadruga. Kot znano, izdaja zadruga dnevno agencijo »Jugoslovanski kurir« v Belgradu. Sedaj pa prevzame izdajanje dnevne agencije posebna delniška družba.

Povečanje izplačil pri Srbski banki v Zagrebu. V prvi polovici 1937 izplačuje Srbska banka v Zagrebu popolnoma stare vloge na knjižice (po stanju dne 31. decembra 1934) do 12.000 din (doslej do 5.000 din), tekoče račune pa v celoti do zneska 25.000 (doslej 10.000) din.

Jugoslovanski Feniks. Z uredbo ministrskega sveta je podaljšana veljavnost določila uredbe o jugoslovanskem Feniksu, po kateri zavarovalci do 1. januarja 1938 nimajo pravice do odkupa ali posojila še do 1. januarja 1939.

Konkurz je razglašen o imovini zapuščine pok. Ivane Kovičeve, soderjave žene v Tacnu 68. Konkurni sodnik s. o. s. Fran Orožen, konkurni upravitelj dr. Josip Kamušić, odvetnik v Ljubljani. Prijava terjatev do 31. januarja. Ugotovljeni narok 7. februarja ob 9 dopoldne. Prvi zbor upnikov odpade.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini prezadolženke Leopoldine Repše, lastnice neprot. tvrdke Ignacij Repše, mizarstvo in trgovina s pohištvo v Ljubljani, Igriška ulica. Poravnalni sodnik Jože Baričević, poravnalni upravitelj dr. Ivan Vrtačnik, odvetnik v Ljubljani. Prijava terjatev do 23. januarja. Poravnalni narok 26. januarja ob 8.30. Ponuja 50% kvoto, plačljivo v šestih zaporednih, tromesečnih, enakih obrokih. Prvi obrok zapade v plačilo tri mesece po potrditvi poravnave.

Češki uvoz železne rude je dosegel rekordno stanje. Tudi domača produkcija se je povečala za 60% v primeri z letom 1936. Za leto 1938 računa Češkoslovaška, da bo uvozila iste količine kot za 1937. Češi so sicer skušali podvojiti uvoze iz Jugoslavije, toda naša država ne razpolaga z znatnimi presežki zaradi lastnih velikih potreb. Pač pa računajo Češi na znatno povečanje dovoza iz Bolgarije, kjer je ena največjih čeških železarskih družb ustanovila svojo delniško družbo v Sofiji za izkoriščanje rudnih ležišč. Računajo, da se bo uvoz iz Bolgarije podvojil.

Dobave. Strojni oddelek ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 5. januarja ponudbe za dobavo električnih žarnic; gradbeni oddelek pa do dne 5. januarja za dobavo raznega gornjegradskega materiala.

Licitacije. Dne 4. februarja bo v pisarni pooveljstva drž. policijske straže v Mariboru usna licitacija za dobavo 14 dežnih plaščev, 5 zimskih plaščev, 35 zimskih bluz, 61 dolgih hlač, 33 jahal-

nih hlač, 38 letnih bluz, 41 suknjenih in 19 letnih kap s kokardo ter vrvice za drž. policijsko stražo v Mariboru.

Borza

Dne, 3. januarja 1938.

Denar

V zasebnem kfliringu je ostal angleški funt neizpremenjen v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je ostal v Ljubljani neizpremenjen na 8.50—8.60, v Zagrebu je beležil 8.48 do 8.58, v Belgradu 8.4707—8.5707.

Grški bont so beležili v Zagrebu 27.50 denar, v Belgradu 27.65—28.35.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 18.90 do 14.10, nadalje so beležili v Zagrebu za sredo januarja 13.93—14.13, za konec januarja 13.94 do 14.14, za konec februarja 13.96—14.15.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 6 milij. 581.218 din, v Belgradu 7.661.000 din. V efektivih v Zagrebu ni bilo prometa, v Belgradu 1.817.000 dinarjev.

Ljubljana — tečajji s primom

Amsterdam 10 h. gold.	2399.15—2413.75
Berlin 100 mark	1734.77—1748.65
Bruselj 100 belg.	730.85—735.91
Curib 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.16—217.21
Newyork 100 dolarjev	4278.51—4314.82
Pariz 100 frankov	146.02—147.46
Praga 100 kron	118.63—151.43
Trst 100 lir	226.04—229.12

Curib. Belgrad 10, Pariz 14.675, London 21.62125, Newyork 432.375, Bruselj 73.34, Milan 22.76, Amsterdam 240.65, Berlin 174.175, Dunaj 80.30 (81.65), Stockholm 111.45, Oslo 108.65, Kopenhagen 96.525, Praga 15.19 (14.05), Varšava 82, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.56, Buenos-Aires 127.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 96 denar, agrarij 54.50—56.50, vojna škoda promptna 422.50 do 424.50, begluške obveznice 79—80, 4% severni agrarij 51—53, 8% Blerovo posojilo 92.25—94.25, 7% Blerovo posojilo 84—85, 7% posojilo Državne hip. banke 99 denar, Trboveljska 200 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 96 denar, agrarij 54.50—56, vojna škoda promptna 422.50—424, 4% sev. agrarij 55 denar, 8% Bler. posojilo 93.50 bl., 7% Bler. posojilo 84.50 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 214 blago, Trboveljska 205 denar, isris 25 den., Tov. sladk. Bečke-rek 650 blago, Osj. sladk. tov. 160—165, Osješka livarna 170—190 (180), Dubrovačka 400 den., Jadranska plovlja 405 den., Oceania 500 den.

Belgrad. Državni papirji: agrarij 54.50 denar, vojna škoda promptna 425—426 (425), za konec januarja (425), za konec marca 424.50—425.50, begl. obveznice 79.75—80.50 (80), dalm. agrarij 78 do 78.75, 4% sev. agrarij 55 denar, 8% Bler. posojilo 93 denar (93), 7% Blerovo posojilo 84.25—85, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, 7% stavb. posojilo 89—90. — Delnice: Narodna banka 7.575 denar, Priv. agrarna banka 216 denar.

Dunaj. Poslovanje je bilo zelo tiho in so tečajji večinoma oslabele. V kulisi so bili v začetku nekoliko čvrstejši, nato pa so popustili, narašale so le prvenstvene delnice bivše južne železnice in Siemens. Trboveljska je v začetku tendirala slabše, proti zaključku pa se je okrepila. V znatnejši meri je narasel Siemens, popustila pa Rima. V zagradi so bili tečajji kasneje tudi nižji, nekoliko več so popustile kovinske in papirne delnice. Zaključni tečajji: Donavoskosavojadranske obveznice 61.15, delnice: Creditanstalt-Bankverein 274, Linderbank 63, Narodna banka 163, Steag 24.50, Siemens-Schuckert 129, Steagew 27.75, Trboveljska 23.20, Alpine 39.10, Rima Murany 66.50, Steyr-Daimler-Puch 214, Leykam 60.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. potiska 176—177. Ostala pšenica neizprez. — Oves bač. 126—128, srem 127—129, slav. 128—130. — Kornuza bč. ban. nova 86—88, srem. nova 90—92, bač. nova, sušena 104—106.

Tendence čvrsta. Promet srednji.

Živina

Cene prašičev na svinjskem sejmu v Ptujju dne 29. decembra 1937. Prašiče so prodajali 6 do 12 tednov stare od 55 do 130 din za komad. Plemenске svinje 5.50—6 din za kg žive teže, pršutarji 6—6.75, debele svinje 6.75—7 din.

Dunajski goveji sejem 3. januarja. Prignanih je bilo 562 volov, 366 bikov in 639 krav, skupno 1567 glav, od tega iz Avstrije 1311, iz inozemstva pa 256. Ponudba je bila velika, promet pa slab, tako da so cene večinoma popustile za 2—5 grošev pri posameznih vrstah živine. Bile so naslednje: voli 0.88—1.50, biki 0.88—1.12, krave 0.80—1.03, klavna živina 0.57—0.79 šil. za 1 kg žive teže.

Kulturni obzornik

Cankarjev sprejem med Madžari

Z zanimanjem smo pričakovali, kak odmev bo vzbudil prevod Cankarjevga »Hlapca Jerneja« ter »Potepuha Marka in kralja Matjaža« med Madžari. Saj ne gre tu za navaden prevod, kakor jih izide vrsta na leto v vsakem večjem slovestvu, marveč gre za sprejem prve slovenske knjige med Madžari. Sedaj moremo že poročati o prvih kritičnih glasovih. V decembrski številki revije »Nyn-gate« (katere založba je izdala prevod) sta izšli kar dve oceni (str. 458—460). V prvi pravi Nagy Lajos: Jernej je realna postava, resnične so tudi okolnosti njegovega odpusta v trenutku odpusta samega. Njegova pot iskanja pravice pa postane kmalu simbolična. Ne pride pred slučajne sodnike, marveč se sreča z družbenim izvrševanjem pravičnosti. Njegova usoda je tipična. Jernej je vizuelna podoba, ki preide v zavest elehernega bralca, da ne bo mogel biti miren ob Jernejevi usodi in da ne bo ponovno tako ravnal z njim. — V drugi oceni piše prav tam Nagyfal István: »Vedno je odkritje, brati pisatelja doselej neznanega naroda (l). Posebno še, če se ne pričakovano srečamo z velikim pisateljem in po njem s po usodi sorodnim malim narodom Srednje Evrope. Ob takem srečanju je pisatelj najboljši posredovalec in Ivan Cankar sam pove o Slovencih več kot vse drugo.« O Hlapcu Jerneju pravi, da spada med tiste majhne mojstrovine, ki jih ni moči pogrešati in ki v malem pokažejo celotnost ljudstva, posameznika, družbe in narave. »Ob njegovem romanu bolje čutimo in poznamo Slovence, kakor če bi bili predelali vrsto narodopisnih in zgodovinskih razprav; in pisateljeva zasluga je, če se ponovno obračamo k temu bližnjemu, a doselej neznanemu

ljudstvu, ki je v evropskem smislu tako velikem delu prineslo svoj delež svetovni literaturi.« V nadaljnjih besedah imenuje delo »majhno dramo«, ki prikazuje vse probleme, kateri predstavljajo človeka družbi nasproti. Vse dogajanje se prikazuje v klasični čistosti; v očitavanju oseb je ustvaril pisatelj nepozabne like: Jernejeva sivolasa postava stoji pred nami kot ena izmed večnih postav svetovne literature, kot Tolstojevi in Stendhalovi junaki, ki so nam prirali k srcu. Cankarja primerja tem velikim realistom; marsikaj spominja na Ruše, le mistike ni. O »Potepuhu Marku« pravi, da se bliža pravljici; omenja njegovo simboliko in poudarja pisateljevo realistično silo, pripovedno spretnost, ki nadomešča dramatičnost. Oba Cankarjeva spisa sta »ponovno izpričevala po duhu nam sorodnega kulturnega naroda«. »O odličnem prevodu Avgusta Pavla je mogoče reči le to: knjiga je taka, kakor bi bila madžarski napisana — in pri prevodu je to največje.«

V dnevniku »Pesti Napló« je 10. nov. napisal Bálint György članek »Anahronizem«. Ob obnovi zgodbe poudarja poročevalec, da je bistvo Jernejevega prizadevanja iskanja pravice, ne kruha ali usmiljenja. Ta njegova Kalvarija je postala zaradi okolnosti tragikomična kot Don Kichotove zgodbe. Cankar pa je napisal to zgodbo s tolstojevsko močjo. V naslednjem pa poudarja kritik, da je neerečen anahronizem v tem, da postaja Cankar in zlasti »Jernej« šele sedaj znan v Evropi, ko je najmanj primerno. Saj živimo danes v dobi kompromisov, v dobi realizma. In vsi, ki se bore za socialno pravičnost, se bore le za en njen odstotek. In če bi kdo danes resno zahteval pravico, bi ga zaemehoval. Ves članek je pisan esejistično, ki prav s poudarjanjem anahronizma Jernejeve terjave in groteske »pravičnosti« kaže idejni pomen Cankarjevega dela.

V dnevniku »Magyarország« 5. decembra poroča K. Holler Erzsébet o dveh Cankarjevih »roman-kih« z uvodnim stavkom: »Seme je tolstojevsko,

izdelava dostojevskijeva.« Osrednji problem vidi v dvojem pojmovanju pravice: pravica, ki izvira iz dela, in prav

PO SLOVENSKI DOMOVINI

Čakovec

Z otvoritvijo nove proge Kostivnica--Vrhačin se je tudi v Čakovcu znatno povečal promet in so se pokazale neštete nove in nujne potrebe. Predvsem moramo na tem mestu poudariti veliko poštvenost železniškega osebja, ki ob istem številnem stanju zmaguje z vso disciplino ves po-večani promet. Uradništvo, še bolj pa nižje osebje z vso pravico pričakuje uvidenosti od strani di-rekcije, da poveča število osebja, ker tako ne gre več naprej. Predvsem naravnost gara premikalno osebje in skladiščno, tranzitno osebje. Zaradi iz-črpanosti do skrajnih meja, pada tudi varnost in odgovornost za promet in vestno izvrševanje pre-pisov. Zamude in zaostajanje tovora prometno osebje že sedaj komaj krije z izrednimi ukrepi; pritožbe o prenaporni službi in premalem številu so na dnevnem redu. Tukajšnje poverjenstvo že-lezničarjev JRZ dobiva skoraj vsak dan ustmene pritožbe osebja, da ne gre več tako dalje. Kljub obširnosti postaje se ne bo moglo ranžirati in ugo-diti zahtevam uradništva, ker isto osebje ne more biti na dveh ali več krajih, kadar prihajajo vla-kovne skupine v postajo. Poudarjamo, da tu vrše prometno službo po veliki večini slovenski želez-ničarji, ki se znajo žrtvovati, a za to svojo last-nost tudi pričakujejo od uprave, da jih upošteva in jim podeli predvsem število premikalnega in brzovozno-tranzitnega osebja. V isti zadevi je bil nato opozorjen tudi Klub železničarjev JRZ v Ljubljani, ki je dosedaj uspešno zastopal interese svojih članov. Končno želimo tudi mi vsem zve-stim članom poverjenstva železničarjev JRZ v Ča-kovcu, ki mu predseduje prometni uradnik Sei-bitz Viljem, prav srečno in veselo novo leto 1938!

Središče ob Dravi

Iz zemunske bolnišnice je prišlo žalostno po-ročilo, da je tamkaj umrl za posledicami stekline komaj 30-letni Kočevar Stefan, krojač v Zemunu, sin Kočevarja Ivana, posestnika v Obrežu pri Sre-dišču. Ze meseca maja, to je na binkoštni praz-nik, ga je vgriznil pes v nogo; takoj mu je eden od tovarišev razkužil rano z jodom, a pozornosti na psa ni imel nobeden. Rana se je v kratkem za-celila in ni bilo misli na nobene posledice. Po sedmih mesecih, to je 21. t. m. pa je začel tožiti o revmatizmu v kolenskih in je mislil, da to izvira od prehlada. Šele drugi dan je spoznal nevar-nost, ko so mu deloma otrpnile ušnice in ni mo-gel več zaužiti niti tekoče hrane. Opravič se je še sam v bolnišnico. Šele v bolnišnici so spoznali strahovite posledice vgriza psa. Čez tri dni je v strašnih bolečinah izdihnil. Po prihodu svinčev je bil 27. t. m. pokopan. Krojaško obrtniško društvo mu je oskrbelo s pomočjo svojcev lep pogreb; kako pa je bil pokojni priljubljen med svojimi tovariši, je pričala zelo obilno udeležba. Krojaš-ko obrtno društvo mu je podelilo krasen venec in ob odprtem grobu zapelo žalostinko. Bog mu daj večni mir!

Čezanjevci pri Ljutomeru

Regulacija Ščavnice. Letošnje deževje je tudi v naši občini povzročilo mnogo škoda na njivah in travnikih. Potok Ščavnica se je že ob vsakem manjšem nalivu razlil po posevkih, ki so bili letos, posebno krompir, popolnoma uni-čeni. Velika je škoda na košeninah, ki jih je bilo mnogo popolnoma uničenih. Splošna želja občanov je že več let, naj bi se potok Ščavnica reguliral in naj bi se napravili večji nasipi, kar bi zadržalo poplave. Svoj čas je posebna komi-sija že izdelala potrebne načrte in a to svrhu je bilo izdanih že nekaj tisočakov, a se vendar do danes ni napravilo ničesar. Vsi prizadevi pro-sijo merodajne oblasti, naj se vsaj nekaj stori za omejitve poplav. Naša vas napreduje. Leto-nje leto je bila napeljava elektrika tudi k nam. največ po zaslugi industrijske gosp. Ribiča, ki je svoje podjetje preuredil na električni pogon. Zadruga elektrarna lepo napreduje, le nekateri se še bojijo lepe luči in si raje kvarijo živce pri petroleju.

Trbovlje

Val življenja in smrti. L. 1937 se je rodilo 328 otrok. Dečkov 115, deklic 121. Ze dolgo vrsto let so dečki nosili zastavo, letos pa so zmagale de-klice. 30 jih je nezakonskih. Od teh štirje niso vi-del luči sveta, sedem jih je samo malo pogledalo v ta črni svet, pa so rajši po babicah v sili kr-šeni odšli v nebesa. Dvanajst pa jih je med le-to umrlo, in tako jih je ostalo na koncu leta še 213. Bog jih blagoslovi, da bi bili pridni in srečni! — Za zakonsko življenje se jih je navdušilo 123 parov, poročenih doma. Sedemnajst parov pa je šlo k poroki drugam, ker je to bolj nobel. — Umrlo je 148 članov; 61 moških in 87 žensk, tako da so ženske veliko na slabšem in so mo-ški na koncu leta vendar številčno zmagali. Duhovno življenje. To je za vsako župnijo najbolj važno, niso to samo mrtve številke, am-pak večnostne vrednote. Pravo srečo najde človek le v življenju s Kristusom, ki v vsaki župniji kra-ljuje v župni cerkvi v presv. Eucharistiji. Življe-nje s Kristusom v presv. Eucharistiji, to je višek duhovnega življenja. Najlepši dokaz verskega ži-vljenja in napredka so slajni svetovni euharistični kongresi, za župnijo pa verniki pri obhajilni mizi. V naši župniji, brez Hrastnika, je bilo to leto 62.000 sv. obhajil, češ pre malo za 13.000 duš. — Iz rim. katoliške cerkve je izstopilo 6 tukaj roje-nih, 3 pa so se nazaj vrnili v kat. cerkev. — Zakonov je bilo ločenih sodniško 7. Vsi zaradi zopetne poroke. Divjih zakonov pa je po naši do-lini tudi veliko, da še njih števila ne vemo. So se storili že marsikateri koraki za odpravo, pa vse nič ne pomaga. Kaj pa bela kuga, to pa je posebno poglavje? V duhovnem življenju bi mo-ralo biti torej marsikaj drugače!

Sv. Jurij ob Taboru

Umrli je v 84. letu starosti g. Anton Lukman vulgo Beci v Črnem vrhu. Bil je dolgoletni ob-činski tajnik in je še do pred par let delal na ob-čini. Občinski odbor ga je imenoval za častnega občana. Bil je globoko veren in smo ga kljub nje-govi starosti videli vsako prvo nedeljo pri ob-hajilni mizi. Ohranimo mu časten spomin. Duhovne vaje so bile za fante tri dni. Ude-leževalo se jih je veliko fantov. Velenjske elektrarne je pričela s popisova-njem števecv po stanovanjih. Vse kaže, da bo kmalu zasvetila luč. Bog daj!

Brežice

Božičnica. Kot običajno vsako leto se je tudi letos vršila v tukajšnji bolnišnici lepo uspeša bo-žičnica, pri kateri je sodeloval cerkveni mladinski pevski zbor. Ob tej priliki je bilo obdarovanih več ubožnih bolnikov, kar je bilo omogočeno z

denarnimi prispevki, katere so predvsem darovali meščani.

Nov zvon. Tukajšnja samostanska cerkev je za božične praznike dobila nov bronast zvon na-mesto jeklenega, ki je pred meseci počil. Pred-stojništvo samostana namerava sčasoma zamenjati še ostala 2 jeklena zvonova.

Elektrifikacija. Pred nekaj dnevi je bila pri-ključena na omrežje Kranjskih deželnih elektrarn tudi tukajšnja železniška postaja. S tem se je iz-polnila dolgaletna želja vseh, da dobi postaja pre-potrebno električno razsvetljavo. V kratkem bodo začele KDE priključevati tudi posameznike na ba-novinsko električno omrežje v Brežicah samih. Transformator za Brežice in še nekatere okoliške vase je dograjen in te dni napeljujejo glavni vod do transformatorja.

Velenje

Dve nesreči sta se zgodili v našem trgu. Ze-lezničar Ivan Bizjak je padel na ledenih tleh in si zlomil nogo v gležnju; Pibernikov mesaraki pomočnik pa si je pri rezanju mesa zagnal velik nož v trebuh, da so mu izstopila čreva. Oba po-nesrečena so prepeljali v bolnišnico.

Dve prireditvi smo imeli v nedeljo. Prosvetno društvo je igralo dramo »Za čast in krič; šaleški akademiki pa so v Rudarskem domu priredili potreben »Koroški večer. Obe prireditvi sta lepo potekli.

Poročila se je Marija Valenčak, iz tukajšnje ugledne hiše, z g. Francom Staretom, inž. iz Bukovice. Bilo srečno!

Kamnik

Slovo od postajenačelnika. Načelnik naše že-lezniške postaje g. Magajna Peter, ki je komaj nekoliko spoznal naše krajevne razmere, je prezel dne 3. januarja posle šefa postaje v Celju. Svojo službo v Kamniku je nastopil pred dvema letoma in je bilo takoj opaziti okrog po-stajnega poslopja, da je odličen in napreden gospodar. Kmalu je bila dovozna pot, ki vodi k tovrstnemu skladišču, temeljito popravljena in nasuta, urejena je bila prepotrebna kanalizacija in hodnik za pešce podaljšam prav do konca postajnega poslopja. Tudi notranjost postajnega poslopja je bila na njegovo iniciativo praktično preurejena. Zelo spoštovan je bil med železni-škimi uslužbenci, ki ga bodo posebno pogrešali. Nič manj spoštovanja pa ni užival med našimi meščani. Kamor je prišel v družbo, je bil čistan in zelo priljubljen. Gospodu Magajni želimo na novem službenem mestu najboljši uspehe. Nje-govemu nasledniku g. Megušarju pa tudi že-limo, da bi mu bilo njegovo bivanje med nami prijetno.

Kmetijskogospodarski tečaj v Kamniku. Na praznik sv. Treh kraljev, t. j. 6. januarja 1938, se prične kmetijskogospodarski strokovni tečaj, ki bodo v sledečih dnevih: 6., 8., 13., 15., 20., 22., 27. in 29. januarja in sicer v vseh dnevih

od 2-4 in od 4-8 popoldne v dvorani društva »Kamnik« na Glavnem trgu. Pestrost in snov predavanja je izbrana, preskrbljeno pa je tudi s prvovrstnimi predavatelji, strokovnjaki iz Ljubljani. Vsi kmečki možje in fantje, ki stre-mijo po izobrazbi in napredku, naj ne zamudijo redke prilike, ki jo bo nudil tečaj.

Tržič

V letu 1937 se je rodilo v tržički župniji 114 otrok, in sicer 63 dečkov ter 51 deklic. Po poro-čilih se je poleg tega rodilo tudi še v ljubljanski bolnišnici 10 otrok, tako da znaša s temi vred šte-vilo vseh rojstev 124. — Umrlo je v domači žup-niji 71 oseb. Dva mrliča sta bila odpeljana dru-gam, mrtvih naših rojakov so nam pripeljali od drugod 1 in med temi je bilo 9 žrtev plazu pod Storžičem, ki jim je bila na velikonočni pone-delek pretrgana nit življenja v župniji Lom. Ta-ko je bilo na našem pokopališču pokopanih 80 mrličev, in sicer 38 moških in 42 žensk. Otrok pod šestim letom je umrlo 17, nad sedemdeset let sta-rih je bilo pokopanih 16. Najstarejši mrlič je do-polnil v življenju dobrih 81 let. — Porok je bilo v domači župniji 45, oklicev pa 71. — Sv. obhajil je bilo razdeljenih 77.145. — Število faranov zna-ša 5002.

Tržič je ena izmed tistih redkih župnij, kjer župnijska cerkev zbira pod svojo streho prav vse farane. Zato je pa župnijska cerkev res središče vsega verskega življenja in farani s ponosom skri-bijo za njeno lepoto. Tudi iz oddaljene okolice pri-hajajo radi verniki v Tržič k lepi službi božji in trojica domače duhovščine ima zlasti dosti oprav-ka v apovednici. Lepo je razvita v Tržiču tudi krščanska dobrotelnost, ki je v letu 1937 dobila četrto mogočno stavbo v namene Vincencijeve konference. V skirotišču in zavetišču se usede opoldne redno do 135 otrok k mizi. Vincencijeva in Elizabetna konferenca obiskujeta reveže redno po domovih in največ obiskovalcev župnijske ob-iskuje predvsem predsednika Vincencijeve konfe-rence. — Prosvetno delo je v Tržiču na višini, naslonjeno na duhovščino in vedno v pravem tiru. Marsikatero društvo je potom operet že začelo na napačna pota, v Tržiču pa je nekaj let vsakolet-na dobro izbrana in prilagojena opereta vsak predpust prinese le primeren oddih in novo ve-selje za vse panoge prosvete. Letošnja opereta bo prvič predvajana na praznik sv. Treh kraljev in bo seveda večkrat ponovljena.

Litija

V zadnjem času se opaža, da je pošta v Litiji zelo obremenjena in pri dostavljanju pisemske in brzovojne pošte čestokrat neredna in pozna. Vzrok temu je vsekakor premajhno število pošt-nega uslužbenstva. Za trg in obsežno okolico, kjer se je zadnja leta zelo dvignilo število prebivalstva, sta dva raznašalca gotovo premalo. Za redno do-stavo in poslovanje pošte je nujno potrebno, da se nastavi vsaj še en uslužbenec. Čujemo, da je že vložena prošnja na pošto ravateljstvo za na-stavitev poštnega uslužbenca. Apeliramo v imenu vseh prizadetih, da ravateljstvo pošte uvidi po-trebo in čim prej reši zadevo.

Sport

Smaški tečaj za priletne gospode

Telovadba, hoja po gorah, plavanje, tenis, jahanje i. dr. telesna gibanja, vse to se je pri nas že tako udomačilo, da med aktivnimi gojitelji teh športov ni več ne vidimo samo mladih ljudi obeh spolov iz raznih slojev, nego opazamo med njimi tudi prav častno število zastopnikov odras-lih kalibrov vseh sort. Abrahamove znanee naj-različnejših letnikov, da celo mnoge žilave grče častiljivih, do zadnjega neugnanih sivolasih gospodov.

Samo pri enem športu se pri nas vse to neha, in sicer pri — smučanju! »Stare bajte« na smučeh, to so še zelo redke prikazni, prave prav-čate »bele vranec« na smuških toriščih kakor na izletih. Smučanje, ej to žal, ni več za nas, to je že odbrnkalo, to je samo privilegij mladine, tako se premnogi, ki je Abraham videl, resignirano tolaži... Fuimus Troes... Mladost po tvoji svetli zarji...

In na ta način se marsikdo mnogo prezgodaj zapusti in umakne, brez prave potrebe oškoduje na zdravju ter odreče še mnogim lepim užitkom v naravi na svoj večer življenja.

Zdi se mi, da je število gori omenjenih »obu-pancev« pri nas precej obilno. In ne zdi se mi, temveč sem o tem trdno prepričan, da omenjenim njih »stara tetar« nikakor niso še tako hudo na poti kakor se delajo in izgovarjajo, pač pa jih zapelje v resignacijo po večini nekaj drugega, in sicer neke vrste razumljiva — sramežljivost. To menim je, največja ovira, da vržejo prezgodaj puško v koruzo...

Povsem razumljivo je, da priletnemu človeku v smuških tečajih ne more posebno prijati družba nedoraslih ljudi, ki imajo tako o pravem pomenu športa kakor o življenju, o zdravju in tudi o do-stojnosti in obnašanju še zelo nezrele pojme; razumljivo je, da se odrasli nerad izpostavlja za tarčo ter kritiziranju, roganju in neslanim šalam mladih, norostno prešernih fantalinov in punce.

Po mojem mnenju bi bilo torej prav, da bi sme-tno pouk o smučanju tako izpopolniti, da bi se tudi priletnim gospodom in damam — zamudni-kom, odlaševalcem, dalo priliko stopiti v smučar-sko bratovščino. Vsako leto naj bi se razpisalo vsaj nekaj takih tečajev, specialno za »starogardi-ste« ter bi bilo treba te vrste smuških rekrutov, ki umevno ne morejo imeti več tako prožnih in poskočnih nog kakor n. pr. šolska deca in ki seveda tudi nimajo prav nobenega smisla in pože-lenja po rekordih, njih letom primerno vezdabi in voditi: da se jim veči vsaj veselje do gibanja na snegu pozimi, za smuške vežbe (training) in da se jih usposobi za položnejše užitkov polne iz-lete v naše prekrasne alpske doline (Planica, Krma, Kol, Ravenska in Makekova kočna itd.), za divne položne smuške izprehode po snežniških planjavah (Velika planina, Menina, Goltje, Po-horje itd.), po oblihih brdih in goricah Dolenjske in Notranjske (Polzevo, Gradišče nad Višnjo goro, Menišija, Bloke itd.).

Sprožil sem to misel, pripravljen sem tudi začeti in prav nič me ne skrbi in ne dvomim, da ne bi se dalo tega uspešno izvesti.

Vabim torej priletne gospode do 56. in celo do 60. leta v ta specialni smuški tečaj »črnovoj-nikov« od 29. I. do 6. II. 1938, in sicer na Jezer-sko, kjer so prilike za šolanje novincev kakor na-lasž za to ustvarjene, pa (žal) še daleč od smu-škega prometa. Kdor še čuti nekoliko gibčnosti, ni prehudo kratkoviden, nima hude srčne napake ter ni preobilen spred in zad, ta naj nikar ne obupa in se kar korajžno priklasi. Bomo naredili!

Brez malo pokore, to se zna, ne bo; brez nič ni nič. Spoznala bo ta in ona roja znoja po čelu in po hrbtu, dopoldan in popoldan, toda tega se ne bati, zdravo je to. Greh! morajo ven. Prehu-do — to pa obljubljam — ne bom gonil, ekser-ciral! bomo lagotno in previdno, toliko pač, da nikogar ne bo zeblo. No in sem pa tam kaka pika v mehko snežno blazino, tako na samem, med nami, da nihče nepoklican ne bo videl — novinar-jev, teh seveda ne bomo zraven pustili — tudi to ne bo tako huda reč in zaradi tega tečaja torej ni treba prav nikomur teči poprej v zavaroval-nico. Smučarski dres, tudi to ni neobhodna nujna zadeva, vzemite kar turistiško obleko, a name-sto klobuka čepico za čez uhlje. Vso ostalo opre-mo pa dobite pri trvdri Kolb & Predalci v Ljub-ljani, ki ima za ta specialni tečaj že vsa potrebna navodila in vas bo dobro postregla.

Na nekaj bi pa pri opremljenosti se opozoril. Na-bavite si smuči ne pod 7,5 cm široke (v sredini pod stopali); kogar pa mali zemlja e pezo 80 kg privlačuje, ta naj si naroči takoj osmice (t. j. 8 cm široke smuči), ki pa naj ne bodo daljše nego 5 prstov nad glavo. Na ozkih smučeh je težje drasti, dočim je na osmihah ravnotežje izdatno lažje ob-držati ter vam bo zato napredek v smučanju na osmihah precej olajšan.

Tečaj se bo vršil le ako se priklasi najmanj 15 udeležencev. Penzion z dobro hrano in zakur-jeno sobo bo stal okrog 50 din na dan, pri večji udeležbi celo manj. — Voznina za avtobus iz Kra-nja na Jezersko tja in nazaj 35 din. Prijavnina za tečaj 100 din.

Prijave sprejema in daje pojasnila: Rud. Badjura, Ljubljana, Erjavčeva cesta 12.

Veselo in srečno novo leto

želi vse m svojim cenj. naročnikom

Fotoatelj D. ROVSEK, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35

Najdebelejši mož evropskega severa in morda vsega sveta je ravnatelj neke stockholmske agen-ture, saj tehta nič manj kakor 215 kg. Zanj so morali napraviti posebno posteljo.

Ljubljanski Sportni klub objavlja svojim članom, da bo redni letni občni zbor v petek 21. t. m. ob 20 v posebni sobi gostilne Činkole z obhajilnim (§ 15. pravil) dnevnim redom. — Odbor.

Smuk z Galetovec. Slalom Klub 34 je priredil v soboto kot zaključek 10 dnevnega smučarskega tečaja na Gorjušah, interni klubski smuk z Ga-letovec. Proga je bila srednje težka ter je potekala po južnem pobočju Galetovec. Višinska razlika je znašala ok. 200 m. - Rezultati so bili sledeči: Med seniorji je zasedel prvo mesto Malahovsky Rudi s časom 32,2 sek. (najboljši čas dneva), med ju-niorji Boltavzer s časom 38,0 sek., med mladino pa Jurjev Franc s časom 42,2 sek.

Smuške tekme za prvenstvo Celja in posameznih klubov

Celjski športni klub oziroma njih smučarski odsek bodo priredili v nedeljo, 9. januarja smuške tekme v klasični kombinaciji Celja, kakor tudi po-sameznih klubov. Tekmovalna proga je dolga ca. 12 km. Start ob 9 pri prednji amonitaciji na Spodnji Hudinji. Cilj letomam. Pravice starta ima vsak smučar, ki je član katerega kluba in je še star 18 let. Tekmo-valci pod 18 let tekmujejo na progi 6 km. Prijave spre-jema na dan tekme do pol 3 dopoldne g. Lado Dela-korda v gostilni Amerika, kjer bo tudi izrebanje stari-nih številk. Skoki bodo popoldne ob 2 na skakalnici v Zagradu, ki dovoljuje skoke do 18 m. Prvak Celja bo postal tisti, ki bo dosegel v teku in skokih največje število točk. Prvak posameznih klubov bo najboljši tekmovalce v teku.

Darila: Prvi bo dobil naslov Celjski prvak v kombinaciji za leto 1938, ter častno darilo in spomin-ske diplome drugi in tretji spominjski diplom. Razen tega dobijo najboljši vsakega kluba, odroma prvi trije diplomate ter prvi naslov klubskega prvaka. Raz-delitev daril ter objava rezultatov bo po tekmi v ra-spravniški Stegu pri Zagradu. V primeru neugodnih snežnih razmer v dolini se tekma prenese k Celjski koči, vendar bo leta samo v teku na 18 km. Prvi tekmi bodo tekmovali val. SPD Celja, SK Celje, SK Olimp in SMK Celje.

Uradna vremenska poročila

Tujskoprometnih ves Slovenije, J282. SPD po stanju s dne 1. I. 1938.

Vreme v splošnem neupremenjeno, sončno, brez vetra temperatura zopet nižja in znaša jutraj -10 do -18, snežne razmere nad vse ugodne, prišč na pod-lagi v vseh legah nad 600 m. Planov n.

Zahtevajte povsod naš list!

Razpis

Občina Rovte, okraj logaški, razpisuje prag-matično mesto občinskega tajnika. Šolska izobrazba: štirje razredi srednje ali njej enake strokovne šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z li-stinami po čl. 7. in 8. uredbi o obč. uslužbenih, je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Rovte, dne 31. decembra 1937.

Občinski tajnik

dobi službo v občini Zreče pri Slov. Konflec. Pogoj: popolna srednja ali enakovredna šola; varščina 5000 din.

Prošnja je vložiti do 30. januarja 1938 na občino Zreče. — Služba je razpisana v Uradnem listu, št. 99, z dne 11. decembra 1937.

Želi se, da je zmožen orgljanja in petja. Točnejši podatki se dobe v upravi »Slovenec« pod št. 47.

Naznanilo in zahvala

Na novega leta dan so nam umrli naša ljuba mati

Terezija Breznik roj. Orehek

v 88. letu starosti, večkrat prevideni s sv. zakramenti. — Pokopali smo jih 8. januarja na župnem pokopališču v Ihanu. — Zahvaljujemo se vsem, ki so se jih spominjali v molitvah, jih pokropili in jih spremili k večnemu počitku. Posebej izrekamo zahvalo g. vzgojniku vodji, gg. profesorjem in prefektom ter dijakom škof. gimnazije v St. Vidu, ki so se udeležili pogreba. — V naši žalosti nas tolaži beseda apostolova: Jezus Kristus je smrt zatri in nam dal neminljivo življenje (II. Tim. 1, 10).

Ihan, dne 3. januarja 1938.

Dr. Anton Breznik, Ignacij Breznik, posestnik, sinova; Ana vdoveta Rode, Frančiška omožena Rode, hčeri; Franc Lošar, mlinar in žagar, Andrej Rode, posestnik, zeta; vnuki in pravniki ter drugi sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjaki oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm široka polna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Objave

Javna dražba

najdenih predmetov bo dne 5. januarja ob 9 do-
poldne na glavnem kolo-
dvoru v Ljubljani. (o)

Kupimo

Spalnico

Izgotovljeno, novo, mo-
derno, kupim. — Mizarji,
kateri imajo tako, naj se
pismeno javijo. — Zupanc
(pri Oblat), Sv. Petra ce-
sta 13. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Hrastov gozd

in izdelane klate kupuje
firma Meštrovič, Zagreb,
Varšavska 2 a. (k)

Stanovanja

Šestsočno stanovanje

komfortno, oddam maja
ali prej. Pojasnila: Dvor-
šakova ulica 6/III. (d)

Enosobno stanovanje

mansardno, takoj oddam.
Zeljarska ulica 11. (d)

Dvosobno stanovanje

s pritlikinami oddam v
novi hiši. Kolesijska uli-
ca 15. (d)

Dvosobno stanovanje

s pritlikinami, elektrika,
parket, vodovod, zaradi
premostitve takoj oddam.
Tržaška cesta 11/I. (d)

SOBE

Opremljeno sobico

takoj oddam gospodu v
Florijanski ulici 15/I. (s)

Lepo sobo

v moderni palači tik sod-
nije, separirano, z vsem
komfortom, takoj oddam.
Informacije: Resljeva 4.

Glasba

KLAVIRSKÉ HARMONIKÉ

DIN 480.—

ZAHTEVATELJI BREZPLAČEN KATALOG

MEINEL & HEROLD

MARIBOR št. 102

Auto-motor

Poltovorni avto

znamke »Hanomag«, no-
silnost 600 kg, dobro ohran-
jen — ugodno napredaj.
Poizve se v trgovini
»Bon-Bon«, Ljubljana —
Miklošičeva cesta. (t)

Službodobne

Hlapeca in dekle

k svinjam, sprejemem. Na-
stop takoj. Miki Vladimir,
Sv. Marjeta pri Moškanj-
cih. (b)

Razpis

Občina Razpisk-Dol, srez
Laško, razpisuje pragma-
tično mesto občinskega
vojnega referenta. Šolska
izobrazba: popolna sred-
nja ali njej enaka stro-
kovna šola z zaključnim
izpitom. Pravilno kolko-
vane prošnje, opremljene
z listinami po čl. 7 in 8.
uredbe o občinskih služ-
benih (Služb. list krajl.
banske uprave dravske
banovine z dne 29. julija
1936, št. 477-6), je vložiti
v 30 dneh po objavi tega
razpisa v »Službenem li-
stu« pri tej občini. Up-
rava občine Razpisk-Dol,
dne 29. decembra 1937.

Pridnega hlapeca h konjem

sprejemem, za vožnjo raz-
ličnega lesa proti dobri
mesečni plači, s 1. jan.
Josip Druškovič, Slovenji
Gradec. (b)

STROJI

Parno lokomobilo

z najmanj 60 HP, nor-
malnega učinka, kupim.
Ponudbe z navedbo cene
in prepisi dokumentov o
kotlu na Simon Weisz —
Sombor.

Posedstva

Kompletna parna žaga

napredaj. Naslov v upr.
»Slov.« pod št. 9. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na-
obraženi posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napro-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanskih hiš in vtil. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni centilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

Prodamo

Cenik znamk za leto 1938

ki vsebuje cene vseh se-
rij znamk Bosne, Crne
gore, Jugoslavije, Srbije
3 din v znamkah. Izidor
Steiner, Masarykova 15,
Zagreb. (l)

Citajte in širite

»Slovenca«

Novo kuhinjsko kredenco

tridelno, poceni prodam.
Franc Ambroz, pleskar,
Cesta 29. oktobra 5. (l)

Moški kožuh

dolg, nov, napredaj. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 73. (l)

Šivalni stroj

v zelo dobrem stanju —
ceno napredaj. Kolodvor-
ska ulica 35-I. deeno. (l)

Pisalni stroj

znamenite znamke, skoraj
nov, ceno napredaj. Ko-
lodvorska ul. 35-I. deeno.

**Najboljši
trboveljski
premog**

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Bokaričeva 9 Telefon 20-59

Objava!

Vodilna, splošno znana ljubljanska

Slaščičarna Petriček

na Aleksandrovi cesti javlja, da je začela izdelovati najfinejše bonbone, ki
po kvaliteti prekašajo marsikatero inozemske izdelke, po zmernih cenah

Obenem **Veselo novo leto** vsem našim cenjenim odjemalcem

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Zahvala

Vsem, ki so ob bridki izgubi naše nepozabne
mame, stare mame in tašče, gospe

Marije Srakar

z nami sočustvovali, počastili njen spomin, ji poklo-
nili lepega cvetja in jo spemili v tako obilnem šte-
vilu na njeni zadnji poti, izrekamo našo iskreno
zahvalo. Zlasti pa se zahvaljujemo zdravniku gosp.
dr. Igorju Tavčarju za njegovo veliko požrtvovalnost,
pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za žalostinki ter
častiti duhovščini za tolažilne obiske in spremstvo
na njeni zadnji poti. Vsem Bog plačaj!

V Ljubljani, dne 3. januarja 1938.

Rodbina Janka Kocjana in sorodstvo.

Umrla nam je, previdena s tolažili svete vere,
naša ljuba, zlata mamica, stara mamica, gospa

Marija Piskár

roj. Jerman

Pogreb bo v sredo, dne 5. januarja 1938 ob 14
z Aleksandrove ceste 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Split, dne 3. januarja 1938.

Zalujoče rodbine:

Furlan, Bizjak, Mozetič, Jurič, Vilfan

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z o. z.

Miklošičeva cesta 7

nudi za vloge popolno varnost in jih
obrestuje po 4% do 5% po dogovoru.
Nove vloge so vsak čas v celoti na
razpolago. — Daje tudi kratkoročna
posojila po nizki obrestni meri.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem na-
znanjamo tužno vest, da nas je nenadoma za vedno
zapustil naš predobri, skrbni in nepozabni mož, oče,
stric in svak, gospod

Franjo Pogačnik

šolski upravitelj in imejitelj reda sv. Save V. stopnje

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne
4. januarja ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti na
župno pokopališče v St. Vidu pri Grobelnem.

St. Vid pri Grobelnem, 2. januarja 1938.

Zalujoča žena, sin in ostalo sorodstvo.

Maurice Leblanc:

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

Pripovedujem vam to čisto brezobzirno, ker
vem, gospa, kako zelo zaničujete tega človeka, ki
vas je tako podlo izdal, in ker vem, da tudi iz
časopisov poznate večino njegovih zločinov, ne da
bi mogli iz njih izvedeti pravo resnico.

Sedaj imamo dokaz, Jap eam sem jih videl.
Brez dvoma je Vorsk pokopav v Fontainebleau.
In dovoljujem si gospa, da vam povem, kako
čudna je bila njegova smrt. Gotovo se spominjate
čudne prerokbe, o kateri ste mi že pripovedovali
in ki se tiče gospoda Vorskga. Gospod Vorsk je
bil zares bistroumen in nenavadno odločen, toda
kvarno je vplivala nanj praznovost. Bil je žrtev
halucinacij in strahov in zaradi te prerokbe, ki mu
je grenila življenje, in katero so mu napovedale
osebe, ki so se mnogo pešale z okultizmom: »Vor-
ski, tebe bo umorila prijateljeva roka in tvoja žena
bo umrla na križu!« To je vendar tako nenavadno
mučenje in sem popolnoma brez skrbi, kar vas za-
deva. Toda kaj mislite o tem, da je bil Vorsk za-
boden z nožem po skrivnostnih ukazih usode:

Dovolj je razmišljanja. Sedaj gre za...
Veronika je za nekaj časa spustila pismo na
kolena. Očeno pisanje in nedovoljene šale go-
spoda Dutreillis so ranile njeno rahlostnost.
Vrhu tega ji je stopila pred oči tragična podoba
Vorskga. Neka zona jo je spreletela ob strašnem
spominu na tega človeka, a obvladala se je in na-
daljevala:

Sedaj gre, gospa, za mojo drugo nalogo, ki je
za vas bolj važna, ker vse drugo je le preteklost.
Oglejmo si natančno dogodke. Pred tremi tedni
ste šli v četrtek zvečer v kino, kar se je prej zelo
redko pripetilo v vašem življenju. Tu je vzbudila
vašo pozornost neka nerazumljiva malenkost. Na-

slov glavnega filma je bil: »Bretonska legenda«.
Predstavljal je prizor, ki se je vršil med nekim
romanjem ob neki poti, pred majhno zapuščeno kočjo,
ki je bila sicer v dežanju brez vsakega pomena.
Jasno je, da je bilo to le slučajno. Ali res, neka
izredna stvar je pritegnila naše vašo pozornost.
Na nasmoljenih deskah starih vrat so bile prosto-
ročno zaškrtnete tri črke: V. d'H. in te tri črke so
bile prav vaša dekliska podpisna okrajšava, ka-
kršno ste rabili nekoč v svojih prijateljskih pismih,
in katere že 14 let niste rabili. Veronika d'Herge-
mont! Nobena pomota ni mogoča. Dve veliki črki,
ki ju loči mala črka d in apostrof, ravno tako, kot
ste vi sami malo delali.

Odrevenelost, ki jo je povzročil ta nenavadni
prizor, vas je prisilila, gospa, da ste se s prošnjo
obrnilli name. Že vnaprej vam je bila zagotovljena
pomoč in že vnaprej ste vedeli, da bo učinkovita.

Kakor ste že sami slutili, gospa, se mi je po-
srečilo.

In kot po navadi, bom tudi to na kratko po-
vedal.

Gospa, odpeljite se iz Pariza z večernim eks-
presnim vlakom in drugo jutro boste izstopili v
Quimper. Od tu se peljite z vozom do Fouët. Če
boste imeli pred ali po obedu kaj časa na razpo-
lago, obiščite zelo zanimivo kapelico Svete Bar-
bare, ki leži na prav slikovitem kraju, zaradi česar
so tu snimali film »Bretonska legenda«. Nato poj-
dite peš po Quimperški cesti. Na koncu prvega
klanka, malo pred ocepitvijo bližnje ceste, ki pelje
v Locriff, se nahaja v polgorku, ki ga obdajajo
drevesa, zapuščena kočja, na kateri je nekaj na-
pisano. Nič znamenitega ni na njej. Znotraj je
prazna. Še pod nima Trhla deska služi za klop.
Namesto strehe je črvin okvir, skozi katerega pri-
haja ob močnem deževju dež. Nedvomno je le slu-
čajno prišla na filmsko platno. H koncu dostavim,
da je bil film »Bretonska legenda« sniman septem-
bra meseca preteklega leta, kar znači, da sega
napis najmanj osem mesecev nazaj.

Gospa, to torej: Moja dvojna naloga je kon-
čana. Preveč skromen sem, da bi vam povedal
s kakšnim trudom in s katerimi iznajdljivimi sred-
stvi sem jo izpolnil v tako kratkem času. Če bi to
vedeli, bi se vam vsota 500 frankov zdela smešno
nizka, ki jo zahtevam za svoje delo.

Prosim vas, blagovolite sprejeti...

Veronika je zganila pismo in se pomudila ne-
kak trenutek ob vtisih, katere ji je napravilo pi-
sanje in ob bolestinah spominih, ki so jo spominjali
na grozne dneve zakonskega stanu. Eden pred
vsem jo je mučil, prav tako močan kot ob urah, ko
se je zalekla za stvarstanske zidove, samo da mu
je ušla. To je bil vtis, da celo gotovost, da sta oče
in sin umrli le zaradi tega, ker je grešila, ko je
ljubila Vorskga. Samo zato je ljubila tega človeka
še naprej in se odločila za poroko, ker je bila pri-
siljena in obupana, vrh tega pa je hotela odvrniti
Vorskijevo maščevanje nad očetom. Ali vendar je
ljubila tega človeka. V začetku je bledela pod nje-
govim pogledom in od tega, kar se ji je sedaj zdelo
neodpuščljiva bojazljivost, je ohranila le kesanje,
ki ga čas ni oslabil.

»Pojdimo,« je zašepetala; »dovolj je sanjari-
nja! Nisem prišla sem, da bi jokala.«

Zelja, da bi vedela, kdo ji je svetoval, naj
odide iz Besancona, jo je poživila. Dvignila se je
ter se odločno podala na pot.

»Nekoliko pred občinsko cesto, ki vodi v Lo-
criff — polkrog obdan od dreves...« je bilo pi-
sano v pismu gospoda Dutreillis. Bila je torej že
naprej od tistega kraja. Hitro je šla nazaj in kmalu
je na delni strani zapazila skupino dreves, ki so
zakrivala hišo. Ko je stopila bliže jo je videla.

Bilo je to zavetje za pastirje ali cesarje, ki
je zaradi vremenskih neprilic že razpadalo.
Veronika se je približala in doglala, da je
napis, ki je bil odgrnjen od dežja in sonca, mnogo
manj razločen, kakor je bil v filmu. Kljub temu so
bile vidne tri črke kakor tudi okrajšava podpi-
sa. Spodaj je opazila neko stvar, ki je gospod Du-
treillis ni naznačil, sliko puščice in število 9.

Vedno bolj in bolj se je razburjala. Četudi ni
imel nihče namena posnemati njenega podpisa, je
bil to vendar njen dekliski podpis. Kdo bi ga ven-
dar napisal na tako zapuščeno kočjo v Bretaniji,
kamor je prišla prvič v svojem življenju?

Veronika ni poznala nikogar več na svetu. Po
raznih dogodkih je bila vse njena mladost tako
rekoč pokopana s smrtjo tistih, ki jih je poznala
in ljubila. Kako je torej mogoče, da je spomin na
njo in na tiste, ki ne živijo več, ostal med svetom?
In zakaj je ta napis prav tu, na tem kraju? Kaj
znači?

Veronika je šla okoli kočje. Nobenega drugega
znamenja ni videla tudi na bližnjih drevesih.
Spomnila se je, da ji je Dutreillis pisal, da je kočja
prazna. Vendar se je hotela sama prepričati, če se
ni motil. Vrata so bila zaprta s preprosto leseno
ključko, ki se je vrtela okoli vijaka. Pritisnila je
in s trudom, ne sicer telesnim, ampak duševnim,
potegnila vrata k sebi. Zdelo se ji je, da bo s tem
dejanjem prišla do dogodkov in doživljanja, ka-
terih se je že sedaj bala.

»Kaj me vendar zadržuje?« je rekla.

Naglo je potegnila.

Kriknila je od groze. V koči je bilo moško
truplo. In istočasno, isto sekundo, ko je zagledala
truplo, je zapazila, da mu manjka ena roka.

Bil je to starec, ki je imel sivo brado in dolge
sive lase, ki so se mu vili okoli vratu. Imel je
počrnele ustnice in otečeno kožo, ki je bila čudne
barve. Iz tega je Veronika sklepala, da je bil
morda zastrupljen, ker tudi ni bilo na njem nobe-
nega sledu o rani, razen na roki, ki je bila gladko
odsekana nad pestjo, kar pa se je najzbrž zgodilo
že pred dnevi. Obleden je bil tako kot bretonski
kmetje. Obleka je bila sicer čista, toda zelo pono-
šena. Mrtev je sedel na tleh, glavo je imel naslo-
njeno na klop, noge pa so bile sključene.

Vse to je Veronika nekoliko podzavestno ugo-
tovala, ali kmalu se je popolnoma zavedla. Tedaj je
zatrepetala in nerazločno zajecjala:

»Truplo... truplo...«